L'HOSPITALET COM A ESCENARI

LA IMATGE DE L'HOSPITALET A LA PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL

Brisa Luque Sánchez
Beques l'Hospitalet 2012

Juny 2013

ÍNDEX

1. Introducció..... pàg. 4
2. Metodologia..... pàg. 7
3. L'Hospitalet a la producció audiovisual..... pàg. 13
3.A. L'Hospitalet com a escenari de ficció..... pàg. 19
Llargmetratges:..... pàg. 19
- Escenari imprescindible..... pàg. 22
- Localització aïllada exterior..... pàg.36
- Localització aïllada interior..... pàg.45

Sèries i altres programes d'entreteniment: ..... pàg. 47
3.B. L'Hospitalet com a tema real..... pàg. 51
- NO-DO..... pàg. 51
- Reportatges i documentals a la tv pública:..... pàg. 57
- Televisió Local..... pàg. 64

4. Conclusions..... pàg.67
5. Referències audiovisuals..... pàg. 68
6. Bibliografia..... pàg. 75

1. INTRODUCCIÓ

Quan vaig plantejar-me el tema del treball de la beca d'enguany em va semblar molt interessant i alhora desconcertant: hi ha prou material com per poder dir alguna cosa sobre la presència de l'Hospitalet a la producció audiovisual? Tenia algunes imatges en ment, força recents, sobre espais de la ciutat que han aparegut tant al cinema com a la televisió: *Tapas* i *Cobardes*, *Perros Callejeres*, *Pelotas*, alguns spots publicitaris... Però poca cosa més. S'hi havien filmat gaires més projectes a l'Hospitalet?

Vaig agafar el tema amb autèntica passió, però aviat es va anar transformant en una certa por. A mesura que ho comentava amb altres persones, més vinculades i coneixedores de la història de l'Hospitalet que no pas jo, les cares i comentaris eren claus: Si no hi ha res! Després de sentir-ho vàries vegades, i de veure com les primeres línies de recerca no donaven els fruits que esperava, se'm començà a fer costa amunt. Però em vaig proposar continuar fidel a la meva idea: l'Hospitalet com a escenari, si mai s'havia triat algun espai de la ciutat per filmar productes audiovisuals de manera professional ho volia trobar.

Em fascinava la idea de poder topar imatges de la ciutat enmig de produccions audiovisuals de totes les èpoques. No esperava gaires sorpreses, ni gran arguments, ni cites d'obres importants, ni retrats minuciosos de la ciutat. Tan sols m'interessava la idea d'indagar en aquesta direcció i de poder observar quines zones de la ciutat havien aparegut a la pantalla, quins canvis havia experimentat aquesta i, també, quina imatge s'havia projectat de l'Hospitalet. I si aquesta corresponia amb la meva impressió sobre aquesta ciutat.

Com assenyala l'antropòleg argentí Néstor García Canclini, *"no sólo experimentamos la ciudad sino que, en nuestro devenir urbano, construimos super-posiciones imaginarias sobre lo que vemos, de manera que la ciudad la imaginamos tanto como la vivimos, por lo que es posible afirmar que, puesto que los imaginarios han nutrido toda nuestra historia de lo urbano, las ciudades han tenido siempre una doble fundación: la geográfica y la que realizamos al recrearlas en nuestras mentes".*[1]

Em va fer recordar el moment en que, al 2010, em vaig posar darrere la càmera per gravar una sèrie de ficció per a internet i buscava una localització on es desenvolupés l'acció. Jo també vaig recórrer a l'Hospitalet com a escenari per a aquestes històries i, curiosament?, la primera opció va ser força semblant al que molts altres abans ja havien triat.

---

1 *La ciudad en la literatura y el cine*. Pàg. 7.

Deixant de banda el valor cinematogràfic o estètic de les obres trobades, em vaig plantejar aquesta recerca com tot un repte per descobrir quina relació s'ha establert entre la creació audiovisual i la ciutat com a escenari natural. El meu principal interès radicava en el cinema, suposo que per trajectòria personal i per preferències, però també perquè creia que era el mitjà amb el que podria arribar més lluny i trobar referències més antigues.

El cinema, pare de tot l'audiovisual, va néixer a final del s.XIX com a espectacle de fira. I a Catalunya, com a tants altres indrets, arribà ben aviat. Des de 1907 els hospitalencs acudien amb freqüència a gaudir d'aquest nou espectacle i les sales de cinema es van anar estenent per tots els barris de la ciutat. Sobre aquest tema hi ha un estudi exhaustiu i molt interessant, fruit d'una beca del museu de l'any 1997: *El cinema a l'Hospitalet. De l'espectacle de fira a la multisala [1907-1996]*, de l'Òscar Garcés i la Núria Toril.

La fase de recerca dels títols que finalment configuren aquest estudi ha estat força intensa i ha requerit de moltes fons d'informació diferents, totes elles útils. Això ha suposat també molt més temps. Inicialment, pensava que trobaria molt poques referències cinematogràfiques i, en part per aquest motiu, vaig obrir el camp de la recerca al mitjà televisiu també. Res més lluny de la realitat, ja que el nombre de títols cinematogràfics ha pujat de la trentena, molts més dels que m'esperava. Amb total certesa, però, no hi deuen ser totes les representacions de l'Hospitalet que s'han plasmat a la gran pantalla.

L'estudi recull amb exhaustivitat les referències cinematogràfiques, tot i que no he pogut accedir a visionar-les totes, i, en paral·lel, algunes referències televisives que complementen la imatge que de l'Hospitalet es dóna a l'audiovisual. Essencialment en ficcions i reportatges.

Un cop visionat i organitzat tot el material, em preocupava la manera de transmetre la informació sobre aquestes referències. Ja que, com exposa Jordi Martí al capítol sobre la subjectivitat del crític cinematogràfic, "*qualsevol judici sobre cine -de fet, qualsevol judici sobre qualsevol manifestació artística- és en el fons subjectiu. Per més que la persona que emet el seu judici s'esforci a assumir una aparença d'objectivitat (…).*[2]. Un dels problemes que se'm van plantejar al començar el redactat del treball recollia precisament aquesta contradicció. Com poder descriure les imatge de manera "objectiva". Escriure sobre el punt de vista i la intenció de cada realitzador a l'hora de filmar un paisatge requereix, necessàriament, una segona subjectivitat: la de la persona que interpreta i transforma en paraules aquella imatge.

2 *Les cicutas i el cine.* pàg.91

El que trobareu a continuació és un primer apunt sobre el tractament que ha fet l'audiovisual sobre la ciutat de l'Hospitalet: la presència que ha tingut a la producció cinematogràfica i televisiva, la imatge que se n'ha donat i els espais de la ciutat que han quedat registrats per una càmera al llarg dels anys. És a dir: l'Hospitalet com a escenari a la producció audiovisual.

2. METODOLOGIA

Sobre la producció audiovisual, els límits de la recerca, les fonts consultades i la tria i classificació del material

He volgut dedicar un moment per tractar aquestes quatre problemàtiques amb deteniment, de manera independent i alhora conjunta, ja que conformen un dels problemes més importants amb els que m'he topat a l'hora de realitzar aquest estudi: l'establiment dels límits de la cerca i la classificació del material obtingut.

La producció audiovisual.

La producció audiovisual avarca un "infinit" nombre de possibilitat en quant a mitjans, formats, gèneres,... Un terreny molt ampli, especialment en les darreres dècades. I el primer que calia era establir què estudiaria dins tota aquesta quantitat de producció, acotar la recerca. Perquè si bé em semblava que limitar-me a la creació cinematogràfica era reduir excessivament el camp a investigar, obrir-lo a tota la producció televisiva es convertia en una odissea que requeria d'un equip d'investigadors sencer per fer-ho de manera exhaustiva.

En nuestras sociedades cualquier evento necesita una acreditación que sólo una imagen puede darle. (…) Los medios tratan sobre todo aquello que puedan tratar, muestran todo aquello que puedan mostrar. Desaparece la dimensión histórica de las historias vividas y contadas, la dimensión diacrónica: no existe el sentido de la proporción, cada uno de los detalles se identifica con el todo, desde el más grande al más pequeño, desde el más lejano al más cercano, están todos en el mismo plano.[3]

La necessitat generada per la televisió, especialment, de generar contingut per omplir diàriament 24 hores de programació, ha portat a aquesta situació de la que Francesca Anania parla en l'apartat dedicat a la televisió dins l'article *La metodología de la investigación histórica y los medios de comunicación*. Es perd la perspectiva del que és remarcable i queda camuflat entre una amalgama d'informacions irrellevants i d'opinions i refregits sobre temes que es tracten sense una rigorositat necessària, posant en mans de l'espectador tota la tria i la classificació d'aquesta informació, així com de la importància de cada nou imput.

Els límits de la recerca.

Davant d'aquest "panorama", havia de prendre una decisió sobre els límits del treball. Per començar a posar límits al camp de treball, vaig deixar fora d'estudi primer de tot les produccions

3 *Memoria histórica e identidad en cine y televisión.* pàg.26.

amateurs de qualsevol gènere i format -distinció cada cop menys senzilla de realitzar-. Centrant-me en les produccions professionals senzillament perquè són aquelles que han tingut major repercussió en els espectadors[4].

En segon terme, he descartat tant la publicitat, com els videoclips, els vídeos expressament dirigits a internet i les produccions institucionals (tant de l'ajuntament de l'Hospitalet com de altres organismes). I, per tal de centrar els esforços i no emprendre una gesta desorbitada i fracassar a mig camí, també he establert un límit específic per a cada mitjà i per a cada format.

Pel que fa al cinema:

- Llargmetratges tant de ficció com de no ficció.
- NO-DO

Pel que fa a la televisió:

- Només televisions públiques: TVC, TVE i TV LH.
- Llargmetratges (tvmovies)
- Sèries de ficció amb escenaris recurrents a l'Hospitalet (no puntuals)
- Programes que tinguessin com a tema central l'Hospitalet

Fons consultades

Els passos seguits per fer aquesta recerca han estat força dispersos. En el cas d'aquest treball, la fase de recerca ha sigut especialment llarga per la falta de documentació prèvia existent i les mancances en la classificació de la informació que presenten totes les fonts. No existeix una gran base de dades amb tota la informació referent a produccions audiovisuals a la que recórrer com a referència i això dificulta la cerca.

Hi ha molt poca documentació escrita sobre l'Hospitalet al cinema o a la televisió. Darrerament, però, i arrel de l'augment de produccions cinematogràfiques que ha acollit la ciutat, els mitjans de comunicació locals han dedicat algun article i algun reportatge sobre aquest tema.[5]

A la *Bibliografia sobre l'Hospitalet* no trobem cap referència a documents que abordin el tema de la relació entre l'Hospitalet i el cinema, per exemple, ni sobre l'audiovisual.[6] No hi ha cap

4 Potser es pot començar a posar en dubte amb el cas de la difussió per la xarxa.
5 Notícia a *L'H Digital* el 7 de Febrer de 2013, per exemple.
6 Si que hi consta, per exemple, dins els apartats dedicats a la cultura, documentació sobre: música, teatre, arts plàstiques i, fins i tot, una relació sobre l'Hosptialet a la novel·la contemporània o sobre autors actuals de l'Hospitalet.

filmografia destacada de la ciutat, ni cap estudi documentat que relacioni la ciutat amb la creació audiovisual. En aquest sentit, aquest treball vol ser una primera pedreta sobre la que construir un estudi en profunditat sobre el tema. Queden moltes àrees per explorar i seria interessant poder abordar-ho amb deteniment.

Finalment, les diferents fonts consultades durant aquesta recerca i de les que he obtingut les cites que apareixen a l'escrit són:

- Recerca a internet
- La Film-Office de l'Hospitalet
- La base de dades de la Filmoteca Española
- La base de dades de la Filmoteca de Catalunya
- Biblioteca de la Filmoteca
- Catálogos del cine Español
- Llibres sobre productores cinematogràfiques
- Videoteca dels estudis de Sant Cugat de TVE
- Videoteca de TV3
- Videoteca de LH-Digital
- Arxiu de Via pública
- Base de dades del CELH
- Algunes publicacions de l'Hospitalet i del Baix Llobregat

- *Recerca a internet*

Instintivament, el primer que fas quan et cau un nou tema a les mans és dirigir-te a Google a veure què apareix al voltant d'aquest. En aquest cas, volia confirmar aquelles pel·lícules de les que ja tenia coneixement que contenien localitzacions a la ciutat i trobar-ne de noves, si era possible. Les referències que apareixien eren les que ja coneixia, totes força actuals, però si em va servir per trobar articles molt interessants que constataven el fet que en els darrers anys hi ha hagut un important augment de les produccions audiovisuals a l'Hospitalet[7]. Mentre escric aquests fulls a la ciutat continuen gestant-se projectes i tramitant-se permisos de rodatges per tota mena de produccions.

- *La Film-Office*

Podia ser un punt principal de cara a trobar títols: els permisos de rodatge. La film-office, però,

7 La notícia publicada a *El Periódico* amb data de 12 de Juliol de 2012, és un exemple.

només existeix des de 2008, any en que Juan Cruz i Jose Corbacho enregistraren el seu segon llargmetratge ubicat a la ciutat. Des d'aquest any es porta un control sobre l'ús de la ciutat com a escenari, tant en publicitat com en televisió o cinema. Tan de bo s'hagués començat abans!

- *Base de dades de les Filmoteques*

Les bases de dades de les filmoteques, tant espanyola com catalana, no han estat de tanta utilitat com esperava. Deixar la recerca a mans d'una persona que faci d'intermediària no és gaire pràctic. El que si va sortir d'aquestes cerques són alguns títols de reportatges que, si bé finalment no han estat inclosos en el cos del treball, resultaven força interessants.

- *Catálogos del cine Español*

El Ministeri de Cultura publica anualment un dossier anomenat *Catálogo del cine español* en que recull les produccions de llargmetratges cinematogràfics que s'han dut a terme a l'estat espanyol al llarg de l'any.[8] De seguida es percep una important mancança: la localització geogràfica on ha estat filmada la pel·lícula. Des de l'any 1951 i fins al 1994, en cap dels dossiers anuals hi figura el lloc de rodatge.

Als anys 90 es va encarregar la redacció d'un catàleg que recollís tota la informació per dècades de manera exhaustiva, però de moment només s'han elaborat els corresponents als anys 1921-1930 (F-2), 1931-1940 (F-3) i 1941-1950 (F-4). Aquests compten amb un apartat a l'índex onomàstic per camps en el que figura el lloc de rodatge. Malgrat això, en cap dels 3 volums apareix la ciutat de l'Hospitalet com a localització de cap de les pel·lícules filmades durant aquests períodes. Per altra banda, al volum F-3 trobem una anotació interessant a la introducció. El coordinador del llibre, Juan B. Heinink diu "*la mayoría de las películas que aquí constan no se conservan*". Hi ha un element clau per a aquest fet: després de la Guerra Civil la compra de negatiu per poder seguir filmant pel·lícules es va tornar tot un repte. Molts dels cineastes del moment, optaren per rascar els negatius de pel·lícules més antigues per eliminar els nitrits fins que es pogueren reutilitzar.

El que sí torbem a totes les publicacions (fins i tot a les dels anys 50 on la informació és molt bàsica: intèrprets, noms principals de l'equip tècnic i la productora) és el nom de la distribuïdora de la pel·lícula a l'estranger. Així, deduïm que aquests catàlegs estan pensats més aviat en la exportació de les produccions espanyoles a trobar nous mercats de distribució que a la tasca de documentació.

8 Segons la edició, podem trobar també els curtmetratges i, fins i tot, aquelles produccions que no han arribat a bon port.

- *Llibres sobre productores cinematogràfiques*

Durant la recerca, va arribar a les meves mans la tesi d'Esteve Riambau, actual director de la Filmoteca de Catalunya, *La producció cinematogràfica a Catalunya. 1962-1969*. Aquí van sortir alguns dels títols i em van conduir a explorar els llibres sobre productores.

- *Videoteca dels estudis de Sant Cugat de TVE i de TV3*

La catalogació a les videoteques de les televisions també requereixen d'una actualització i revisió del material. Més enllà dels problemes per accedir als estudis, molts dels reportatges que hi figuren estan mal catalogats. Especialment, en el cas de TVE.

Tria i classificació del material.

Tanto en cine como en televisón se alternan distintos géneros y formatos (ficciones y documentales históricos, espectáculos y eventos, información, etc.) en un continuo flujo que interpela a nuestro particular modo de entender y de ser en la realidad y en la historia. [9]

Al revisar les primeres cites de diferents procedències vaig percebre que l'aproximació que feien de la ciutat de l'Hospitalet no era en tots els casos igual ni de la mateixa naturalesa. Es van anar configurant tres tipus de relació entre l'audiovisual i la ciutat:

- Hospitalet com a escenari
- Hospitalet com a tema
- Hospitalet com a rerefons d'una notícia.

Els primers -l'Hospitalet com a escenari- donen una imatge de la ciutat a través del tractament subjectiu amb que la filmen. La tria d'escenaris, les històries que hi situen, els personatges,... però també la il·luminació i l'ambientació sonora ajuden a crear la imatge de ciutat que el director de cada peça vol oferir. Es tractaria de les pel·lícules cinematogràfiques o tvmovies, les sèries de televisió, però també la publicitat o els videoclips.

Els segons -l'Hospitalet com a tema-, són aquelles peces audiovisuals, principalment reportatges televisius, que trien l'Hospitalet com a tema a tractar. Donen a la seva vegada una visió d'aquest, entre dades quantitatives i imatges postal pretenen fer arribar a l'espectador una imatge de la ciutat objectiva (tot i que difícilment això es pot aconseguir). La composició d'aquestes imatges es fa amb una altra intenció: oferir una imatge global i objectiva de la ciutat i les persones que hi viuen. Estaríem parlant de reportatges televisius o cinematogràfics (NO-DO), documentals i

9 *Memoria historica e identidad en cine y TV*. pàg.9.

també sèries documentals.

El tercer grup -l'Hospitalet com a rerefons de la notícia- són aquells productes audiovisuals que s'ubiquen a la ciutat de l'Hospitalet gairebé de manera circumstancial. D'aquests també es podria extreure una clara imatge de la ciutat que s'ofereix als espectadors, però no des d'allò visual, no des dels seus escenaris, sinó des del tractament que en fan de la notícia en qüestió i les connotacions que aquestes comporten i transfereixen cap a la imatge de ciutat. Aquí trobaríem com a principal exemple les notícies als informatius. Finalment, no he considerat oportú barrejar aquest grup amb els altres dos, però podria ser un bon tema per continuar amb aquesta recerca.

Como es bien sabido, las imágenes cinematográficas y televisivas inundan todos los aspectos de nuestra vida social y cultural, y por su capacidad para impregnar el espacio público desempeñan un papel fundamental a la hora de crear y cimentar la identidad y la memoria histórica de un país.[10]

10 *Memoria historica e identidad en cine y TV*. pàg.9

3. L'HOSPITALET A LA PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL:

El cine comenzó con una dispersión de espectros gesticulantes, de cuerpos humanos transitando por las calles de la ciudad, enmarcados por perfiles de puentes, hoteles y almacenes, bajo cielos industriales contaminados. La chispa incendiaria que inauguró la imagen fílmica -propagándose a casi todos los países del mundo, a finales del siglo XIX- propulsó una historia del cuerpo que permanece ineludiblemente entrelazada con la historia de la ciudad.[11] - Los orígenes de la ciudad fílmica.

L'Hospitalet no és una ciutat cinematogràfica com ho són Nova York, Londes o Berlín. Ni tan sols com ho és Barcelona. Tot i això, la proximitat amb la ciutat comtal la ha fet partícip en alguns moments del seu èxit com a plató natural. Malgrat el centralisme que el cinema espanyol, com tants altres industries, va patir durant el franquisme, Barcelona es va mantenir com a ciutat capçal de la producció cinematogràfica, i més tard televisiva. Stephen Barber ho recollia de la següent manera: "*en la película de los casi cien años de historia del cine en nuestor país, Barcelona tendría un papel protagonista. Aquí surgieron los primeros cineastas, los admirables pioneros del cine mudo, aquí ser creó el primer centro de producción, el primer núcleo industrial, los primeros estudios importnatnes. En todo este tiempo se han producido cambios, crisis, decadencias, y nos encontramos hoy en una etapa de resurgimiento"*.[12]

És a partir de l'any 1950 que *Barcelona descubría las posibilidades naturales de su entorno, a partir de una vocación aferradamente urbana.*[13] La presència de la ciutat, amb totes les seves variants i transformacions, agafà protagonisme al cinema d'una època. Evidentment, aquesta presència no té la mateixa força a altres localitzacions fora de la ciutat comtal. De fet, la perifèria barcelonina mai ha estat tan present a l'audiovisual com al madrilenya, en la que trobem títols cinematogràfics ubicats íntegrament als districtes de Vallecas o Carabanchel.

No és fins al canvi de segle en que altres ciutats de l'àrea metropolitana prenen una nova embranzida. *La reciente transformación de los centros urbanos en España, debido especialmente a la globalización, la inmigración y al desaforado desarrollo urbanístico ha centrado la atención de la sociedad en los cambios que experimenta la ciudad, la cual ha adquirido en la literatura y el cine español un papel de renovada actualidad, atrayendo el interés de aquellos estudios familiarizados con las técnicas analíticas de los estudios culturales*.[14]

---

11 *Ciudades proyectadas: cine y espacio urbano*. Pàg. 13
12 *Barcelona ciudad de cine*. Pàg. 57.
13 *Barcelona ciudad de cine.* Pàg. 91.
14 *Barcelona ciudad de cine.* Pàg. 10.

La presència de l'Hospitalet a la producció audiovisual ha anat augmentant al llarg dels anys com veurem a continuació, especialment en la darrera dècada. No podem considerar-la, però, una ciutat cinematogràfica.

Un dels principals entrebancs per a aconseguir aquest "estatus" és la falta de reconeixement. Com mostrava l'estudi *Vivir en L'Hospitalet. Una visión de la problemática municipal y ciudadana entre 1981 y 1984,* i com molt bé recull Carles Ferrer al seu text sobre *L'Hospitalet a la literatura,* als anys 80 gairebé al meitat dels ciutadans consideraven la ciutat com un barri més de Barcelona, dit d'una altra manera: *li negaven identitat pròpia i diferenciada*.[15] En aquest sentit, els problemes de la manca de presència de l'Hospitalet a l'audiovisual són ben semblants als que Ferrer tractant la vinculació de al ciutat a la creació literària.

Hospitalet és una ciutat que va néixer fragmentada, que encara no ha trobat una identitat pròpia ni, per tant, la manera de presentar-se. Però en contrapartida sí proporciona moltes facilitats per a ésser utilitzada com a escenari. I això ha portat a que cada vegada més directors triin alguna zona d'aquesta ciutat amagada per les seves produccions. I, així, mica en mica Hospitalet s'ha anat introduint a la creació audiovisual, donant-se a conèixer. I no és impossible augurar un futur, no tan llunyà, en que al quantitat de títols filmats a la ciutat constitueixi una xifra important.

L'any 2008 es va donar un pas important, a efectes administratius, en el reconeixement i el foment de l'Hospitalet com a plató audiovisual: la creació d'una *film office*, en contacte amb la Barcelona-Catalunya Film Comission. Tot i que mancada de recursos, es tracta d'un punt de referència per a totes aquelles productores que vulguin filmar a la ciutat.

Al dossier publicat per la Barcelona-Catalunya Film Comission l'any 2009, edició en que aquesta començà a incloure dins l'oferta de localitzacions catalanes altres municipis fora de Barcelona, descriuen l'Hospitalet com a plató audiovisual de la següent manera: *L'Hospitalet gaudeix d'una situació geogràfica privilegiada que el converteix en un centre de serveis de primer ordre. (…) Amb un gran ventall de possibilitats estètiques que poden satisfer les necessitats de localitzacions més diverses.*[16]

Trobem, doncs, que la ciutat ha servit d'escenari a nombrosos rodatges, especialment des dels anys 90. La gran majoria d'aquests es tracten d'spots publicitaris per a diferents marques que han trobat en els carrers de l'Hospitalet escenaris naturals ideals per a transmetre el que necessiten els seus productes.

15 *Vivir en l'Hospitalet.* Pàg. 6.
16 *Barcelona – Catalunya Film Comission* de 2009. Pàg. 95.

Segurament és en la publicitat on trobem imatges de l'Hospitalet més diverses i menys estereotipades. No es tracta d'un Hospitalet que faci especialment referència als blocs de pisos i a les seves característiques de ciutat perifèrica, tot i que també podem trobar alguna referència en aquest sentit. No aprofundiré en la producció publicitària a la ciutat, però si m'agradaria dedicar un moment a repassar algunes d'aquestes imatges.

Pel que fa al volum de producció, i revisant les dades des de 2005 fins a 2012, trobem una tendència creixent en quant a la quantitat de filmacions: 2005 (16), 2006 (14), 2007 (12), 2008 (24), 2009 (19), 2010 (44), 2011 (43), 2012 (56). Podem observar com en els darrers anys a la ciutat s'han filmat moltíssims spots publicitaris.

L'escenari més utilitzat els darrers anys a la producció publicitària és l'avinguda Europa i la zona del districte econòmic, al barri de Santa Eulàlia. Aquesta àmplia avinguda és de les zones més noves de la ciutat, molt diferent a l'atapeïment d'altres espais. No és d'estranyar, doncs, que gairebé tots els spots publicitaris filmats a aquesta zona de la ciutat es tractin d'anuncis d'automòbils -de diverses marques i models, des de Mercedes fins a Seat- que necessiten espai i amplitud per a moure's i vendre's. També l'Hospitalet a estat presenta a la producció de videoclips, com és el cas del tema *Te he echado de menos* de Pablo Alborán, filmat per una productora de la ciutat: Fitzcarraldo.

A més, actualment, es promouen iniciatives com *Metropol'his*, el festival de curtmetratges filmats en 48 hores a la ciutat, en que es potencia l'ús de l'Hospitalet com a escenari audiovisual. Aquest certamen genera un munt de curtmetratges amb imatges audiovisuals amateurs sobre la ciutat.

Si bé no he decidit incloure la producció amateur dins del treball, si m'agradaria citar la imatge audiovisual més antiga de la que he tingut constància filmada a la ciutat de l'Hospitalet. Es tracta del curtmetratge *Memmortigo*, de Delmir de Caralt i Puig, filmat l'any 1934, en que apareix el pont de les Voltes,utilitzat entre 1930 i 1939 per creuar el Llobregat a l'alçada de l'actual pont de la Granvia.[17]

Fora d'aquestes cites, i tornant al tema del treball, he centrat la recerca en cinema i televisió per la possibilitat d'ubicar a l'espectador en espais i territoris coneguts o desconeguts, creant un nou espai fictici: l'espai fílmic. Això ens planteja una qüestió important: què és l'espai fílmic? "*En el caso del paisaje fílmico podemos considerarlo como el conjunto de escenas rodadas que representa de una forma verosímil para el espectador el contexto espacial en el que se*

17 Poc després, també trobem algún curtmetratge rodat pels treballadors de la fàbrica FACIS entre 1939 i 1943.

desarrolla una historia cinematográfica."[18] En el text d'Agustín Gámir, aquest remarca la importància del cinema com a instrument d'intermediació entre l'espectador i un espai que, en nombroses ocasions, desconeix per la seva pròpia experiència.

La premissa d'aquest treball serà descobrir com es presenta l'Hospitalet a la creació audiovisual, quin presència ha tingut i té. Per tal d'aconseguir aquest propòsit l'he dividit en dues maneres d'apropar-se des de l'audiovisual al paisatge de la ciutat.

La primera part consisteix en un recull de les produccions que han utilitzat Hospitalet com a escenari audiovisual. Fent especial èmfasi en els llargmetratges cinematogràfics, també s'inclouen algunes referències televisives, tant de sèries com de tvmovies. A més del llistat de títols, he analitzat amb més deteniment aquelles peces en que la ciutat es construeix com un escenari imprescindible i apareix amb un cert protagonisme. Aquestes permeten, per tant, analitzar la imatge de ciutat que se'n deriva tant de les localitzacions triades com de les històries que en elles s'ubiquen.

La principal mancança d'aquest recull basat en les vegades que l'Hospitalet ha aparegut per conformar l'escenari fictici d'aquestes produccions és el desconeixement que pot tenir l'espectador de que el que està veient a la pantalla és precisament l'Hospitalet. Pot plantejar-se la imatge de ciutat que s'ha filmat però, si no la coneix personalment, serà molt difícil que esbrini de quina localització es tracta.

La segona part, no tan exhaustiva, vol suplir aquest buit. Es tracta d'un recull d'alguns títols de programes que han tractat sobre l'Hospitalet. La ciutat de l'Hospitalet no es presenta en aquests només com a escenari, sinó també com a tema. He triat reportatges, tant televisius com cinematogràfics (és el cas del NO-DO), que volen donar una imatge concreta sobre aquesta ciutat. He descartat, doncs, informatius de la televisió i programes en que l'Hospitalet aparegui de manera circumstancial, donat que es tracta d'un terreny que requeriria moltíssima més feina només en recerca i catalogació (a més d'una col·laboració més activa per part de les televisions).

18 *La consideración del espacio geográfico y el paisaje en el cine.*

Així doncs, el recull de cites audiovisuals d'aquest treball queda organitzat de la següent manera:

a) L'Hospitalet com a escenari de ficció:

- **Llargmetratges:**
  - **Escenari imprescindible:**

1. Perros callejeros, Jose Antonio de la Loma. 1977
2. Dos pillos y pico, Ignacio F. Iquino. 1981
3. Los mares del sur, Manuel Esteban. 1992
4. Pau i el seu germà, Marc Recha. 2001
5. Tapas, Jose Corbacho i Juan Cruz. 2005
6. Cobardes, Jose Corbacho i Juan Cruz. 2008
7. El truco del manco, Santiago A. Zannou. 2008

  - **Localitzacions aïllades (exteriors)**

1. Alma de Díos, Ignacio F. Iquino. 1941
2. De picos pardos a la ciudad, Ignacio F. Iquino. 1968
3. La mini-tia, Juan Bosch. 1968
4. El exhibidor, Fermí Marimón 1977
5. Un millón por tu historia, Ignacio F. Iquino. 1980
6. La febre d'or, Gonzalo Herralde 1993
7. Nosotras, Judith Colell. 2000
8. Anita no pierde el tren, Ventura Pons. 2000
9. Fausto 5.0, Álex Ollés, Isidro Ortiz i Carlos Padrisa. 2001
10. 25 kilates, Patxi Amezcua. 2008
11. Biutiful, Alejandro González Iñarritu. 2010
12. Tres metros sobre el cielo, Fernando G. Molina. 2010
13. De mayor quiero ser soldado, Christian Molina. 2010
14. Tengo ganas de tí, Fernando G. Molina. 2011
15. Open 24h, Carles Torras. 2011

- **Localitzacions aïllades (interiors)**

1. La nova cançó, Àngel Cases i Francesc Bellmunt. 1976
2. Introspective, Aram Garriga. 2009
3. Un instante preciso, Manuel Huerga. 2009
4. Esquivar y pegar, d'Adán Aliaga i Juanjo Giménez Peña. 2010
5. Cruzando el límite, Xavi Giménez. 2010
6. Mientras duermes, Jaume Balagueró. 2011

7. The Pelayos, Eduard Cortés. 2012

- **Sense classificar**

1. El terrible de Chicago, Juan Bosch 1967
2. Chico, chica, ¡boom!, Juan Bosch 1969
3. Cucarachas, Toni Mora. 1992
4. Nos hacemos falta-Tilt, Juanjo Giménez Peña. 2002
5. La otra ciudad, Silvia Quer. 2008
6. Learning, Andrés Villa. 2009
7. Los últimos días, Álex i David Pastor. 2013
8. Villorrio del Caudillo: paletos y cuchillos, Alan Arias y Alberto Vivó (sense estrenar)
9. Desclassificats (sense estrenar)
10. Tres bodas de más (sense estrenar)
11. Mindscape (sense estrenar)

- **Sèries i mini-sèries**

1. La saga dels Rius. 1977
2. Bellvitge hospital. 1999
3. El cor de la ciutat. 2001-2010
4. Pelotas. 2008-2009

b) L'Hospitalet com a tema real:

- Al NO-DO

1. 17-10-1955
2. 06-02-1961
3. 23-10-1967
4. 19-08-1968
5. 20-11-1972

- Reportatges Televisius

1. Pobles de Catalunya: Hospitalet de Llobregat. 1984
2. Trossos: El futur de la cultura perifèrica. 1987
3. Som i serem: Hospitalet de Llobregat. 1996
4. Comarques.doc: el Barcelonès. 2003
5. Comando actualidad: Dime dónde vives. 2009
6. Escarabajo verde: historias de barrio. 2012

4.A. L'HOSPITALET COM A ESCENARI DE FICCIÓ

▷ **Llargmetratges**

Com deia, l'Hospitalet no és una ciutat cinematogràfica, segurament perquè tampoc no és una ciutat turística. A l'article d'Alfredo Martínez Expósito diu: *"Hablamos de pueblos con encanto o ciudades con personalidad, y no dudamos en criticar actuaciones urbanísticas que a nuestro parecer van contra ese carácter más o menos perenne que atribuimos a ciertos lugares".*[19] Així doncs, el tipus d'imatge que projecta no pot ser similar a cap dels que trobaríem a localitzacions de Barcelona, el Pirineu o la Costa Brava.

Trobar les referències de llargmetratges no ha estat fàcil, perquè, si bé podia assegurar que l'Hospitalet apareixia en determinada producció gràcies als crèdits, un cop introduïts en la pel·lícula era molt difícil identificar la localització. Qualsevol persona que no conegui la ciutat i hi hagi viscut durant anys segurament hauria trobat moltes més limitacions a l'hora de classificar els espais de la ciutat que apareixen a les filmacions.

El *Catálogo del Cine Español* és la font més rigorosa i complerta en aquest sentit. Palmira González, historiadora i professora de història del cinema, i coordinadora del volum nº2 d'aquests catàlegs, remarca en el seu article *La classificació i la descripció dels films. Reflexions entorn de la catalogació del nostre cinema* la necessitat i urgència amb que el cinema de l'estat espanyol hauria de ser catalogat -i conservat- donat que molts títols, alguns fins i tot força rellevants, estan perdent-se per aquesta mancança.[20]

La voluntat de conservar el patrimoni cinematogràfic és present a tots els països en els darrers anys, però la despesa econòmica que això suposa, així com la dedicació i coordinació de diferents organismes -Filmoteques, Universitats, Ministeri,... - no ho facilita. *Desde 1967 se empiezan a editar, en diversos países, catálogos que pretenden establecer, de forma definitiva, la producción cinematográfica de dichas naciones. (…) En España, hacia 1988, la Filmoteca Española tomó consciencia de la necesidad de impulsar una obra de estas características, razón por la cual decidió liderar un grupo formado por profesores de historia del cine de diversas universidades y por investigadores de la propia Filmoteca.*[21]

---

19 *De la promoción turística a la conciencia de marca: la marca-ciudad en el cine español contemporáneo*, dins el llibre *La ciudad en la literatura y el cine.* pàg.97.

20 *La situació del patrimoni cinematogràfic a l'Estat espanyol és particularment greu si la comparem amb amb la d'altres estats o països d'Europa i està necessitada d'una dedicació intensa des de diferetns instàncies. Fins fa ben poc, la pèrdua dels originals i de les còpies dels films, llur deteriorament i llur dispersió han estat habituals per diferents motius que ara no és le moment d'exposar, de manera que ens trobem davant d'un patrimoni incomprensiblement empobrit i maltractat.* Pàg.172, *El patrimoni cinematogràfic a Catalunya.*

21 *Secuencias*, nº31. Notícia de Jose Luís Martínez Montalbán sobre la publicació del *Catálogo del Cine*

Però, malgrat aquesta lloable determinació, el resultat no és tan efectiu com es podria desitjar. En aquest sentit, Martínez Montalbán escriu, a mode de comentari i fent referència a la distància en temps que pren cada nou volum d'aquests catàlegs: "*A este ritmo se puede calcular que a finales del siglo XXI se estará terminando la publicación de este Catálogo del Cine Español".* Entre el volum corresponent als anys 40 i aquest, de la dècada dels 30, van passar 11 anys fins que el nou volum d'aquest catàleg tornà a veure la llum.

El cine narrativo comercial es hijo de la novela decimonónica, a la que trata de imitar para ser considerado arte. Se basa en el desarrollo de una trama, con una serie de acciones secuenciadas, la aparición de unos personajes que interactúan en la historia y la aparición de escenarios que varían su importancia dependiendo de la narración y de la dificultad en la producción.[22] L'anteposició de les històries i els personatges a la plasmació de l'espai en que es desenvolupa a portat a veure aquests espais amb una importància secundària motles vegades. És el que argumenta Pierre Sorlin quan afirma que "*Las ciudades proporcionan el trasfondo*". Tot i això, darrerament el cinema està experimentant un canvi en aquest sentit, passant de tractar l'espai com un objecte a considerar-lo un subjecte.[23]

L'article de Pierre Sorlin, *El cine y la ciudad, una relación inquietante*, a la revista cinematogràfica *Secuencias,* aporta un punt de vista molt interessant sobre aquesta relació entre el cinema i la ciutat, i sobre com els cineastes han abordat aquesta al transformar-la en imatges per a les seves produccions: *Siempre me ha parecido muy complejo filmar una ciudad, "representar" este espacio y proporcionar a los espectadores una idea de un todo extenso con planos fragmentados. Ésa es la razón que motiva mis reflexiones sobre cómo las ciudades han sido representadas en le cine y qué es lo que éste puede contarnos sobre los rasgos específicos de la vida urbana*.[24] Afegeix també que les imatges amb les que els directors tendeixen a reflectir aquestes ciutats, amb fileres de cases o d'edificis, solars buits,etc., ens fan identificar les imatges amb total seguretat amb una ciutat, però realment el que veiem és més una dispersió d'elements urbans que no pas un indret ben definit.

Per altra banda, he de dir que no he pogut accedir a totes les referències de llargmetratges que apareixen relacionades amb l'Hospitalet i algunes d'aquestes només podré abordar-les de manera superficial. He volgut mantenir els títols tant en el glossari final com en el cos del treball, per tal de facilitar la tasca a futurs historiadors que puguin aparèixer sobre aquest tema.

Español. Films de ficción (1931-1940).F-3, coordinat per Juan B. Heinink. pàg. 129

22 *El paisaje urbano en el cine.*

23 Frolova Marina y Bertrand Georges "*Geeografía y paisaje*" (2006): en las últimas décadas del s.XX se ha intentado crear una aproximación del paisaje objeto al paisaje sujeto.

24 Pàg.22

He volgut incloure dins la llista de llargmetratges tant els cinematogràfics com els televisius. Aquests darrers no suposaven un nombre de títols suficient com per considerar-los una categoria a part i, de fet, les diferències radiquen en el mitjà de filmació, no en el format en si.

No de totes les pel·lícules proporcionen la mateixa quantitat d'informació sobre el tipus d'escenari que suposa l'Hospitalet per a la creació audiovisual. Hi ha títols en els que es reflexiona sobre la ciutat, altres que narren amb fidelitat i realisme les vivències d'aquesta i altres es centren en problemàtiques concretes amb les que es conviu a l'Hospitalet. Però també moltes altres tan sols recorren a l'Hospitalet per trobar una localització que estèticament encaixi amb el que la història requereix en aquell moment i apareix més camuflada.

Totes són importants i contribueixen a crear aquesta imatge de ciutat i a recuperar els canvis que ha experimentat al llarg dels anys. Així doncs, he considerat interessant mantenir totes aquelles aparicions que l'Hospitalet ha fet en el cel·luloide espanyol i internacional, com a exemple de la vinculació creixent i com a previsió del que ens podríem trobar en un futur.

He classificat, doncs, les peces que formen part d'aquest apartat en dues categories:

- L'Hospitalet com a escenari imprescindible
- L'Hospitalet com a localització aïllada

Hospitalet com a escenari imprescindible:

- *Perros callejeros*, Jose Antonio de la Loma. 1977
- *Dos pillos y pico*, Ignacio F. Iquino. 1981
- *Los mares del sur*, Manuel Esteban. 1992
- *Pau i el seu germà*, Marc Recha. 2001
- *Tapas*, Jose Corbacho i Juan Cruz. 2005
- *Cobardes*, Jose Corbacho i Juan Cruz. 2008
- *El truco del manco*, Santiago A. Zannou. 2008

Les vegades que la ciutat de l'Hospitalet ha estat utilitzada com a escenari de llargmetratges, tant cinematogràfics com televisius, són ben diverses en quant al contingut, a la procedència dels directors, als gèneres de les pel·lícules i, en menor mesura, als espais de la ciutat filmats.

Dels 7 títols que formen aquest bloc, podem identificar com gairebé la meitat d'ells es tracta de pel·lícules de directors nascuts a la ciutat. Són aquests qui més interès han tingut en retratar una ciutat con la seva, donant d'aquesta una imatge menys estereotipada. Malgrat que la rellevància d'aquestes cites també és ben diversa, he optat per classificar-les cronològicament. La manera més objectiva i que ens permet veure quines d'aquestes poden haver-se nodrit d'altres anteriors.

- ***Perros callejeros***, Jose Antonio de la Loma. 1977

Perros Callejeros és la pel·lícula que inicià l'anomenat *cinema quinqui*. Jose Antonio de la Loma, el director del film, venia d'una trajectòria de pel·lícules força comercials -a més de fer de mestre- quan decidí abordar amb aquesta el tema de la delinqüència juvenil. Aquest gènere, que durant la dècada dels 80 va desenvolupar el seu màxim esplendor, es va fer molt popular a un estat espanyol que patia una gran inseguretat ciutadana en aquella època. El final dels anys 70 va suposar una època convulsa i plena de canvis, que a la seva vegada originaren noves problemàtiques.

En los años 60 y 70, Barcelona se acostumbró a aparecer envuelta en un celuloide de corte corrupto, policíaco y más bien negativo: en la mayoría de ocasiones en pleno Barrio Chino o en zonas consideradas marginales.[25]

25 *Ciudades de cine*. Pàg. 93.

Molts han titllat de la Loma d'oportunista, però el cert és que la pel·lícula té una important càrrega de realisme i autenticitat. Filmada amb actors no professionals, de la Loma optà per posar davant la càmera els autèntics protagonistes d'aquestes històries.[26] Com era habitual al cinema quinqui, els "delinqüents" es convertien en els propis actors de la pel·lícula, interpretant-se a ells mateixos en moltes ocasions, per dotar de més realisme així a les històries.

Tot i que no es diu, la pel·lícula està principalment ubicada al barri de la Mina, un suburbi de Barcelona, etiquetat ja en el seu moment amb el nom de "barraquisme vertical". Si bé és cert que els autèntics protagonistes de les històries d'aquesta pel·lícula vivien i procedien de la Mina, no era estrany veure'ls sovint per altres indrets. Tant a les zones més altres de Barcelona, on protagonitzaven part dels seus robatoris, com a l'Hospitalet i altres poblacions properes.

Així doncs, l'Hospitalet també té un espai important en aquesta pel·lícula. De fet, durant molts anys, *Perros Callejeros* va ser la pel·lícula filmada a la ciutat més recordada per tothom -només desplaçada a l'actualitat per les produccions de Corbacho i Cruz-.

Dins la ciutat de l'Hospitalet, la pel·lícula ens situa al barri de Bellvitge. Un barri encara a mig construir a finals dels setanta. Un gran polígon de blocs de pisos idèntics entre ells, de materials massa econòmics i sense gaires instal·lacions ni serveis al barri.

Des de l'inici de la pel·lícula, diverses imatges de la Barcelona més turística es contraposen amb, entre d'altres, la imatge d'aquests blocs. La veu en off ens vol ubicar a tots dintre d'aquesta història, fent-nos partícips com a responsables d'una situació social construïda entre tots: "*Por desgracia, no es el problema de un barrio, como algunos pretenden. Ni de un distrito. Ni siquiera de nuestra ciudad. Sino de todas aquellas que sufren los males de un incremento de población acelerado y sin control".* Però el cert és que si ubica la història a determinats barris, determinats districtes i determinades ciutats.

26 Tot i que el personatge principal estava inspirat en el personatge del Vaquilla, aquest no va poder participar a la primera part del film per problemes de permisos a la penitencieria.

La imatge de l'Hospitalet que veiem és, doncs, la d'aquest barri marginal propens a acollir delinqüència i a convertir-se en escenari de situacions violentes. De tota la pel·lícual, l'escena més emblemàtica filmada a l'Hospitalet és segurament l'assassinat de “el Esquinao”, l'enemic de “el Torete”, un mafiós gitano que centralitza bona part de la compra dels motins dels robatoris d'aquest grup de delinqüents adolescents i que li prohibeix veure's amb la seva neboda, fantàsticament interpretat per Frank Braña, un dels noms més destacats del film.

Encara que en pocs moments es nombren els barris en els que es desenvolupa l'acció, aquests són clarament reconeixibles. Al llarg de tota la pel·lícula es presta una especial atenció a ubicar cada escenari amb coherència dins una unitat espacial. Cada acció es desenvolupa a un escenari determinat, a un barri concret, éssent fidel a la geografia de la Catalunya perifèrica. *Els films cerquen ampliar el camp significatiu de la ficció en una zona urbana, en la confrontació de diferents barris a l'interior de la ciutat com a element dramàtic, en el contrast entre, fins i tot, diferents ciutats. Així, l'oposició entre el centre i la perifèria de Barcelona és la raó d'ésser dels thrillers de De la Loma (un dels*

cineastes que amb més assiduïtat ha retratat la geografia barcelonina).[27] Tot i que en aquesta pel·lícula la contraposició dels diferents barris barcelonins no és el tema central, si ho és de retruc al tractar les diferents experiències entre els protagonistes i la resta de personatges del film (policia, educadors, etc.).

- ***Dos pillos y pico***, Ignacio F. Iquino. 1981

La pel·lícula *Dos pillos y* pico, dirigida per Ignacio F. Iquino l'any 1980, també compta amb diverses localitzacions de l'Hospitalet per tal de construir els escenaris d'aquesta comèdia. La història, protagonitzada per Paco Morán i Paca Gabaldón, ens posa en la pell d'un timador professional, Víctor. Aquest, la seva novia i un nen que mig viu al carre (un joveníssim Jorge Sanz) s'empesquen una desena de trucs per treure diners a la gent, fent teatre, travestint-se, enganyant, etc. Finalment, i com a totes les històries moralitzants d'una època que ja arribava a les seves acaballes, es troben amb un parell de personatges com ells que decideixen estafar-los a ells fent creure a Víctor que triomfaria al cinema. Tot acaba bé per la parell, que acaben adoptant el nen, prometent-se i sense perdre un duro.

Pel que fa a la crítica de la pel·lícula, no se'n poden dir gaires coses positives: *"más o menos como las que el cine español fabricaba hace 20 o 30 años*"[28] o "*rescatada del baúl de nuestros peores recuerdos, esta ordinaria farsa combina picaresca y caspa"*[29].

Densà que el cineasta fundà Producciones Iquino, que poc després canvià el seu nom per IFI, el seu volum de producció no va tenir comparació al de cap altra productora espanyola. Gairebé el 14% dels llargmetratges que arribaven a la gran pantalla a Catalunya entre el 1949 i el 1980 eren produïts per IFI.[30] Així doncs, entre la prolífica carrera del director i productor també trobem alguns títols amb presència de l'Hospitalet entre les seves localitzacions. El cas més destacat és aquesta pel·lícula.

L'Hospitalet és l'escenari triat per ubicar la casa de la parella de timadors protagonistes. El portal d'aquesta casa es situa a la Rambla Just Oliveres, al centre de la ciutat. Podríem apuntar que el motiu és la voluntat de situar els personatges a un barri perifèric, humil, per la seva condició de "pobres" de la que lluiten per sortir-se'n al llarg de tota la història. Però el cert és que la pròpia gramàtica del film no ens permet assegurar que aquesta fos la voluntat del director.

---

27 *Cinema català 1975-1986.* pàg. 160.
28 Jose Luis Guarner*, El País*. 18 de Febrer de 1981
29 Antonio Albert, *El País.* 25 de Gener de 1995, arrel de l'emissió per Antena3.
30 *Ignacio F. Iquino, hombre de cine.* Pàg. 214.

Entre les seqüències de la història veiem escenes a Barcelona i a Hospitalet barrejades de manera gairebé indistinta. D'entre les que apareixen a la ciutat, destaquen escenaris com la plaça de l'Ajuntament i l'avinguda Masnou (aquesta darrera al barri de la Florida). Així com altres localitzacions d'aquests dos barris. Les imatges que proporcionen, però, no permeten veure amb gaire detall la geografia de la ciutat. Com ja feia uns anys abans, les històries d'Iquino no es narren a partir de gran plans generals i de situació, sinó que de seguida passen a l'acció i, en aquest cas, a la comèdia més lleugera.

Tot i que una bona part de la pel·lícula està filmada a l'Hospitalet, aquesta no es presenta com una ciutat independent de Barcelona, sino com un barri més. Ho podem deduir del moment en que un home s'apropa a Víctor en el moment en que aquest està fent-se passar per ceg i li demana per arribar al carrer Balmes. Aquest el situa a 12 kilòmetres del lloc on es troben i li dóna indicacions per arribar, sense la menor sorpresa que algú vulgui dirigir-se a aquesta zona de la ciutat comtal a peu des d'un altre municipi.

- ***Los mares del sur***, Manuel Esteban. 1992

De nou, Bellvitge apareix com a escenari triat per a formar part de les localitzacions d'aquesta pel·lícula. L'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Vázquez Montalbán, aquest barri ja s'amagava sota el nom de San Magí. Així doncs, l'aparició de l'Hospitalet a la pel·lícula de Manuel Esteban no és decisió exclusiva del director. La novel·la es desenvolupa als anys 70, però la pel·lícula, rodada al 1991, ens situa en un barri al que ja s'hi pot arribar en metro.[31] Un barri de nova construcció destinat a apilar treballadors de Mercabarna i les fàbriques de la perifèria barcelonina. Un tipus d'escenari ben oposat al que acostumen a transitar els seus constructors.

La història es desenvolupa a dos mons, dos espais molt diferenciats (tres, si tenim en compte l'escenari de la pròpia història de Carvallo) i que mai sospitarien que havien de creuar-se. El barri de La Pau, on la família d'Stuart Pedrell viu acomodadament. I el barri de San Magí. (Bellvitge), on la constructora de la que és president el sr. Pedrell ha ubicat aquest polígon d'habitatges, idèntiques entre elles, on viu el personatge de l'Ana. El que als anys 60 es vivia com una celebració de la innovació en el terreny de la construcció -els edificis prefabricats[32]- ha passat a la història com una de les més grans aberracions arquitectòniques. Al 2008, 26.244 persones vivien en el poc més de mig kilòmetre que ocupa el barri. I així passà a convertir-se en el més clar exemple de ciutat-dormitori per a l'imaginari col·lectiu.

Com anirem veient, es crea una identificació de l'Hospitalet com un barri més de Barcelona. Un barri situat al sud de la mateixa ciutat. *"No sabia en quina part de la ciutat em trobava.",* diu Carvallo al sortir del metro.

Hospitalet -Bellvitge, San Magí- es construeix a través d'aquesta oposició nord/sud. I és en aquesta diferència que recau l'interès del sr. Pedrell per aquell barri artificial i programat que ha construït. Carvallo, recorrent la casa que va ser el seu darrer refugi, es planteja, i li planteja al sr. Pedrell: *"El criminal torna sempre al lloc del crim. Tu te'n vas anar a veure la teva obra de prop. Te'n vas anar a St. Magí a veure com vivien els teus canacos en les cabanes que els havies preparat? O potser a la recerca de l'autenticitat popular? (…) Hi ha prou amb agafar el metro i pots anar-te'n de safari emocional al sud per un preu mòdic."*
Montalbán i Manuel Esteban plantegen aquest espai com un crim, comparant-lo amb la visió que

31 La inauguració del tram de metro que anava de av.Carrilet a Feixa llarga, avui Hospital de Bellvitge, no va ser fins a l'octubre de 1990, així doncs, feia ben poc que els veïns d'aquest barri disposaven de transport públic subterrani

32 Més endavant veurem el cas dels reportatges que el NO-DO recollí al voltant de la construcció d'aquests habitatges.

els colonitzadors europeus tenien de tots els indígenes de la Polinèsia, Micronèsia i Melanèsia, sense distincions ètniques, sense prestar especial atenció a qui eren aquelles persones. *"Te'n volies anar als mars del sud, i al final només te'n vas anar al sud de la ciutat. Te n'hi vas anar en metro? Per què només vas travessar la frontera del teu barri?"*

La pel·lícula ens permet veure imatges del Bellvitge de 1991, previ a molts dels canvis que s'han fet els darrers anys. Un barri encara a mig acabar, amb grans descampats a banda i banda de la Rambla Marina. I unes vistes aèries que ens plasmen sense pietat una arquitectura esgarrifadora. És un clar exemple de l'especulació immobiliària començada als anys 60, Stuart Pedrell s'ha fet més ric construint un polígon deshumanitzat per a aquells que ja partien de ser clarament més pobres.

Potser la única pel·lícula de totes les analitzades en que es els propis personatges reflexionen sobre l'escenari pel que es mouen, aquest paisatge urbà. I en que la ciutat de l'Hospitalet, o en aquest cas el barri de Sant Magí, es converteix en un personatge més amb qualitats pròpies. Com planteja Antonio González a la seva tesi sobre *El paisaje urbano en el* cine: "*En ocasiones, los paisajes urbanos son bastante más que escenarios. Forman parte de la trama de la narración y, de alguna manera, pueden considerarse como personajes que interactúan con los personajes principales".* De fet, els mars del sud és aquest barri de Sant Magí.

- ***Tapas**,* Jose Corbacho i Juan Cruz. 2004

El primer llargmetratge escrit i dirigit pel tàndem creatiu format per Jose Corbacho i Juan Cruz, va ser la pel·lícula *Tapas*. Filmada a l'estiu de 2004 als carrers de l'Hospitalet, el film retrata cinc històries entrecreuades, *històries petites que li passen a gent normal*, com han explicat els propis directors. Un matrimoni de la tercera edat que ha de fer front a la mort, una dona separada que afronta una nova relació, un parell de joves amb feines precàries i expectatives senzilles, el propietari d'un bar que ha d'aprendre a valorar el que té, a mantenir-ho i a acceptar els canvis.

La pel·lícula està filmada al barri de Santa Eulàlia, un barri poc habitual a la gran pantalla. Frontera entre Hospitalet i Barcelona, és el lloc de procedència de Corbacho. Així, no és d'estranyar que optés per triar aquest espai a l'hora d'enfrontar-se al seu primer llargmetratge com a director. El coneixement d'aquest aporta un afegit de realisme i sinceritat al film. I resulta l'escenari ideal per explicar històries de personatges que viuen a un barri d'una gran ciutat. *Historias que pasan en Hospitalet de Llobregat (provincia de Barcelona) pero que podrían darse en cualquier punto del planeta porque todos los conflictos que se abordan son comunes a muchas personas*.

Així doncs, trobem històries i personatges que fan molta vida de barri. Els escenaris principals de la història són escenaris naturals d'aquest: el bar Lolo (realment el bar Comercio al carrer Mestre Carbó), una botiga de queviures, les parades del mercat (peixateria, etc.), el supermercat, així com les places de Pius XII i dels Avis i els carrers pels que es mouen els personatges.

L'escenari principal d'aquesta pel·lícula és, doncs, el barri sencer de Santa Eulàlia. Tot i que

també podem veure altres espais de la ciutat, com els blocs del Gornal o la sala Salamandra, discoteca on els joves protagonistes surten de festa, i l'únic espai del que s'anomena el nom real al llarg del metratge.

Si existeix LA pel·lícula de l'Hospitalet, aquesta és sens dubte *Tapas*, per la seva voluntat de donar a conèixer una ciutat com només els propis ciutadans poden fer-ho: fugint dels estereotips i prejudicis, però sense faltar a la sinceritat ni recrear-se ni en les virtuts ni els defectes. Al final dels crèdits, els directors afegeixen un *Dedicamos esta película a la Ciudad de l'Hospitalet.*

- ***Cobardes***, Jose Corbacho i Juan Cruz. 2008

La segona inclusió de Corbacho i Cruz al cinema va ser una història sobre el mobbing escolar, sobre la por i la violència com a manera d'expressar-la. De nou, la ciutat va ser l'escenari triat per a la pel·lícula. Difícilment apareixerà cap altre director que faci tant per la presència de l'Hospitalet al cinema com ells dos. De fet, altres directors nascuts a la ciutat no han vinculat la seva trajectòria professional d'aquesta manera.

L'escenari principal d'aquesta història és un institut, en aquest cas l'institut Vilumara -que anteriorment havia estat una fàbrica-. Això va permetre que molts dels alumnes de l'institut participessin com a figurants a la pel·lícula. També podem veure seqüències filmades al Parc de Can Buixeres o al de Les Planes, al carrer Fabregada, a la plaça de la Cultura (Bellvitge), a La Farga, al ja inexistent cinema Rambla i a altres carrers del barri del centre.

En aquesta ocasió, la ciutat presentada pels dos directors és força diferent al seu anterior film. Si bé a *Tapas* els personatges i les històries s'ubicaven específicament a una ciutat humil, amb vida i cultura de barri i estretes relacions entre els personatges, aquest cop opten per convertir l'Hospitalet en una ciutat més neutral. Defugint de la típica imatge de ciutat perifèrica, a *Cobardes* ens mostren una imatge de l'Hospitalet que podria assimilar-se a qualsevol altra gran ciutat espanyola.

Sense posar l'èmfasi en aquells elements que s'han convertit en referència simplificada de l'Hospitalet: ni grans blocs de pisos, ni mercats municipals, ni barris obreres i pobres. Podríem dir que la imatge que es dóna de l'Hospitalet és estèticament més cuidada. No han hagut de realitzar un gran esforç per aconseguir-ho, sino d'una tria de localitzacions sense tantes connotacions "negatives". En aquest sentit, ajuda el fet d'haver triat el barri del centre com a escenari principal.

Amb aquest segon projecte cinematogràfic apareixia Hospiwood. Com expliquen els dos directors hospitalencs: *Hospiwood es simplemente la unión de dos colegas que siempre soñaron con explicar historias en forma de películas y que gracias al vínculo que se ha creado con la ciudad de hospitalet va siendo posible. De la suma de todos esos conceptos nace como productora independiente.*

- ***Pau i el seu germà***, Marc Recha. 2010

A *Pau i el seu germà* tornem a tenir els blocs de Bellvitge com a escenari. Hospitalet apareix com a punt de inici i final d'una història que es desenvolupa lluny de la ciutat, al mig del Pirineu. A una entrevista al director, Marc Recha afirma que sempre acostuma a veure els paisatges primer i,

sobre aquests, hi col·loca uns personatges i unes històries[33].

La pel·lícula explica la vida de l'Àxel, tot i que ell ja no hi és. Treballant al port de Barcelona, un dia va decidir deixar-ho tot i anar-se'n a viure lluny de la ciutat, a un petit poble del Pirineu. El seu germà Pau i la seva mare no sabien res d'ell fins a assabentar-se de que ha mort i decideixen visitar el poble con va estar vivint els darrers mesos de la seva vida.

L'Àlex marxa de la seva ciutat natal, del seu entorn, per refugiar-se a un paisatge molt diferent a aquest. Marxa de la ciutat, del barri, dels blocs de pisos, del ciment, i escapa a l'aïllament, a la solitud de la muntanyes i la natura. I és allà on es queda, malgrat morir. On queda la seva ànima i la seva llavor.

Els personatges marxen de la ciutat i posteriorment hi tornen per assimilar les experiències viscudes, per trobar el seu camí. Marc Recha aprofita la seva ciutat natal per donar escenari a aquest espai de la història.[34] Recha filma els espais, fins i tot els interiors, sense intervenir pràcticament en la seva il·luminació, aprofitant la llum primaveral, vorejant el realisme. Veiem no només aquests blocs de pisos, tan típics del barri de Bellvitge, sinó que també l'interior d'una d'aquestes vivendes, amb els seus reduïts espais.

El director, nascut a Hospitalet, expressava "*L'acció de la pel·lícula transcorre a un barri dormitori de la perifèria de Barcelona i en dos pobles dels Pirineus catalans, situats entre els*

33 Entrevista a Marc Recha a *www.400films.com* el 23 de Desembre de 2012, arrel del seu llargmetratge *Les mans buides*.

34 El director hospitalenc ja havia filmat la ciutat en els seus anteriors treballs en curtmetratges: *El último instante* (1988)*, El miedo a asomarse* (1990) o *És tard* (1993).

cims escarpats de la Serra del Cadí-Moixer".[35] La visió d'aquesta ciutat és, doncs, tal i com ell diu la d'una ciutat dormitori, com altres vegades s'ha retratat Hospitalet. Sent estrictes als plans que de la ciutat es mostren, Recha filma poc més que els dormitoris del pis. Un pi s petit, en que viuen Pau i Mercè i al que acolliran tant a Marta com a Sara, personatges que alhora fugen de les seves respectives realitats, a França i al Pirineu, respectivament.

L'Hospitalet no és l'escenari principal d'aquesta pel·lícula, però si suposa un escenari imprescindible per entendre la procedència dels personatges. I per establir aquesta dicotomia camp – ciutat que reflecteix el film, tant pel que fa als espais com als personatges. Potser és en personatge de Sara que veiem una opinió més ferma sobre aquesta ciutat en la que ha posat les seves expectatives, en la que planejava viure amb l'Àxel. Sense ell, la ciutat és hostil, no s'hi sap ubicar i decideix tornar-se'n al seu entorn.

- ***El truco del manco***, Santiago A. Zannou. 2009

"*La gente de barrios marginales está ahí y tiene corazón*". Amb aquestes paraules es referia el director Zannou al seu primer llargmetratge a una entrevista feta per *El País*. I és que a *El truco del manco* veiem reflectides problemàtiques desplaçades i amagades entre els carrers de determinats barris o ciutats perifèriques de la ciutat comtal.

Després de *Perros Callejeros*, el cinema de la marginalitat torna a triar espais de l'Hospitalet com a escenari pel que transiten aquests personatges i en els que es desenvolupen les seves històries. Bellvitge és el barri on resideix de la família Heredia. El protagonista del film, el "Cuajo", interpretat pel cantant del grup de *hip-hop* madrileny *La Excepción*, es un "payo" agitanat amb paràlisi cerebral i grans dificultats de moviment. Això no li impedeix tirar endavant el seu projecte de muntar un estudi de gravació. La violència, les drogues, robatoris i pallisses estan a l'ordre del dia a les seves vides. Però no per això deixen de tenir somnis i de lluitar per ells.

Els blocs de Bellvitge ens situen des del començament en aquests barris-dormitori que tan poc ens agrada reconèixer a la nostra ciutat, però que tan propers són a la realitat. Tots iguals, un darrere l'altre, formen una massa homogènia habitada per la més gran diversitat de famílies, procedències, edats,... Tots els protagonistes viuen a barris perifèrics, així que es desplacen en cotxe o en bus grans distàncies per tornar cada nit a casa seva.

35 http://www.parallamps.cat/

Però no es tracta només de Bellvitge. El director col·loca a cada col·lectiu marginal a un barri diferent d'aquesta perifèria. I tria Bellvitge per a la família del Cuajo, probablement la menys desestructurada de la història, malgrat les discussions i baralles. Hi ha una seqüència que connecta amb la realitat de Bellvitge a aquells que el coneixem: Cuajo parlant a crits amb el seu germà petit, ell des de la finestra de casa, l'altre ja al carrer mirant d'arrencar la seva moto.

El tret diferencial de la imatge de la ciutat que mostren aquestes històries, però, no és pitjor que altres que retraten indrets com a paisatges turístics (penso en el Tokio de *Lost in Translation*, per exemple). Es tracta d'una ciutat molt més humanitzada, on els veïns es coneixen pel nom, es saluden familiarment i no tenen tants problemes a mostrar les seves misèries en públic.

Localitzacions aïllades:

La gran majoria de les aparicions que he obtingut de la ciutat a la producció audiovisual es redueixen a una (o dues) localitzacions aïllades al llarg de la història, ja sigui aquesta un exterior o un interior natural. No els podem considerar escenaris imprescindibles on es desenvolupa la acció, però si tenen una certa presència de l'Hospitalet ja que constitueixen una localització ideal en algun fragment de les històries.

Si bé no ens donen molta informació sobre l'Hospitalet com a escenari, són de gran importància a l'hora de crear un corpus cinematogràfic de la ciutat. A més, ens permeten observar una tendència creixent en l'ús de l'Hospitalet com a escenari.

Directors de renom com Alejandro González Iñarritu, per exemple, van aprofitar espais de la ciutat per la seva pel·lícula *Biutiful*. El cementiri municipal, atrezzat per l'ocasió, o l'Hospital Oncològic apareixen a aquest film de factura internacional. No aporten una imatge clara de la ciutat, és cert. Però el nom de l'Hospitalet figura als crèdits d'aquesta pel·lícula destinada a un públic mundial.

Un altre clar exemple és el de *Alma de Dios*. Uns pocs segons del començament ens mostren un pati on la protagonista viu i treballa a l'inici del film. Pocs segons d'una casa de l'Hospitalet que ens mostra com vivien els habitants de la vila als anys 40. El seu valor dins el film potser és circumstancial, però poques representacions cinematogràfiques de la ciutat trobarem tan antigues.

Amb aquest context, he volgut separar aquestes cites en dues subcategories diferenciades. Per una banda, aquelles en les que apareix una localització exterior de la ciutat, entenent també el cas del pati de *Alma de Dios*, ja que a efectes pràctics és un exterior, no l'interior de cap local o edifici. I per l'altra banda, els que tenen algun interior natural filmat a la ciutat. No és el cas, per exemple, d'aquelles pel·lícules que s'hagin filmat a platós construïts a la ciutat, com seria el cas de *Luces y sombras*, dirigida per Jaime Camino al 1988 i enregistrada a un plató de la ciutat.

Aquesta darrera classificació, la de las localitzacions a interiors, és probablement la que menys informació ens aporta sobre la ciutat. Però tenen la seva importància si prenem el conjunt de totes aquestes com a punt de partida per començar a elaborar aquest recull filmogràfic de la ciutat.

- **Localitzacions aïllades d'exterior**
    - ***Alma de Díos***, Ignacio F. Iquino. 1941
    - ***De picos pardos a la ciudad***, Ignacio F. Iquino. 1968
    - ***La mini-tia***, Juan Bosch. 1968
    - ***El exhibidor***, Fermí Marimon.1977
    - ***Un millón por tu historia***, Juan Bosch. 1980
    - ***La febre d'or***, Gonzalo Herralde1993
    - ***Nosotras***, Judith Colell. 2000
    - ***Anita no pierde el tren***, Ventura Pons. 2000
    - ***Fausto 5.0***, Álex Ollés, Isidro Ortiz i Carlos Padrisa. 2001
    - ***25 kilates***, Patxi Amezcua. 2008
    - ***Biutiful***, Alejandro González Iñarritu. 2010
    - ***Tres metros sobre el cielo***, Fernando G. Molina. 2010
    - ***De mayor quiero ser soldado***, Christian Molina. 2010
    - ***Tengo ganas de tí***, Fernando G. Molina. 2011
    - ***Open 24h***, Carles Torras. 2011

- ***Alma de Díos***, Ignacio F. Iquino. 1941

El primer llargmetratge amb imatges de l'Hospitalet és *Alma de Dios*, dirigida per Iquino al 1941. Protagonitzada per Amparo Rivelles, una de les actrius més cotitzades del moment, explica la història d'Eloïsa, una orfe que, cansada dels maltractaments de la seva "madrastra", decideix marxar a Madrid per fer la seva vida.

Als primers minuts de la pel·lícula estan filmats a l'Hospitalet, al desaparegut passatge Milà, de la també desapareguda barriada de Can Pi. En aquests, veiem el pati d'una casa situada en aquest passatge. Resulta molt interessant, donat que és la única imatge d'un Hospitalet encara rural a la gran pantalla.

- ***De picos pardos a la ciudad***, Ignacio F. Iquino. 1968

La extensa filmografia d'Iquino com a productor compta amb XX títols amb seqüències filmades a l'Hospitalet. Només entre els anys 1967 i 1969 es va filmar quatre pel·lícules amb localitzacions a ciutat: *El terrible de Chicago, La mini-tia, De picos pardos a la ciudad* i *Chico, chica ¡boom!.*

Al llegar la década de los sesenta, Iquino se apunta (…) a la moda del erotismo con unas obras de tufillo moralista que entusiasman a las instituciones del momento[36].

Tant de la primera (*El terrible de Chicago)* com de la darrera (*Chico, chica, ¡boom!*) no he pogut aconseguir cap còpia sencera, tan sols alguns minuts del metratge dels films. A *El terrible de Chicago*, però, podem observar alguna paisatge de fàbriques que, possiblement, es situa a la ciutat de l'Hospitalet. Tot i que no ho podem confirmar.

El cas de *De picos pardos a la ciudad* és diferent. En aquesta pel·lícula si podem veure una localització de l'Hospitalet: autobusos Julià. Podem veure les cotxeres d'aquesta flota d'autobusos a la que els personatges s'adrecen un cop arribats del poble per comprar un vehicle municipal. Tret d'això, el film es construeix a escenaris molt turístics de la ciutat de Barcelona: la Rambla i el gòtic, el parc de la Ciutadella, la plaça Catalunya... Una tendència molt present en el cinema en la que Alfredo Martínez aprofundia al seu article *De la promoción turística a la conciencia de marca: la marca-ciudad en el cine español contemporáneo: "Para la industria del turismo, pongamos por caso, es importante que el lugar de destino tenga una identidad clara en la mente del turista y, por esa razón, el destino se suele codificar en forma de imágenes familiares que apelan a la esencia o espíritu del lugar y con frecuencia se transforman en clichés y estereotipos"*[37].

- ***La mini-tia***, Juan Bosch. 1968

A *La mini-tia* trobem la història d'una parella que, en el seu viatge de noces a Roma, es veu obligada a carregar amb la tieta d'ella (interpretada per Mary Santpere). A partir d'aquest punt, un seguit de situacions més o menys còmiques, números musicals i un assassí ridícul, tot preparat pel lluïment de l'actriu. Una pel·lícula sense gaire transcendència: "*Se estrenó como complemento de programa doble y ni siquiera los periódicos diarios lo reseñaron*"[38].

36 *Barcelona ciudad de cine.* Pàg. 66.
37 *La ciudad en la literatura y el cine.* Pàg. 98.
38 *Ignacio F. Iquino, hombre de cine.* Pàg. 274.

Com si es tractés d'una road-movie, la pel·lícula que es desenvolupa en diferents regions espanyoles: Barcelona, Lleida, Saragossa i Madrid. En aquest punt de partida a la ciutat de Barcelona, trobem també alguna localització ubicada a l'Hospitalet. És el cas de la fàbrica de la Seat, on recullen el petit automòbil amb que faran el viatge.

- ***El exhibidor***, Fermí Marimon.1977

Similar als casos anteriors és el de l'Exhibidor. La pel·lícula està filmada a diversos municipis del Baix Llobregat, però principalment a Castelldefels, localització del cinema que dóna nom a la professió del protagonista.

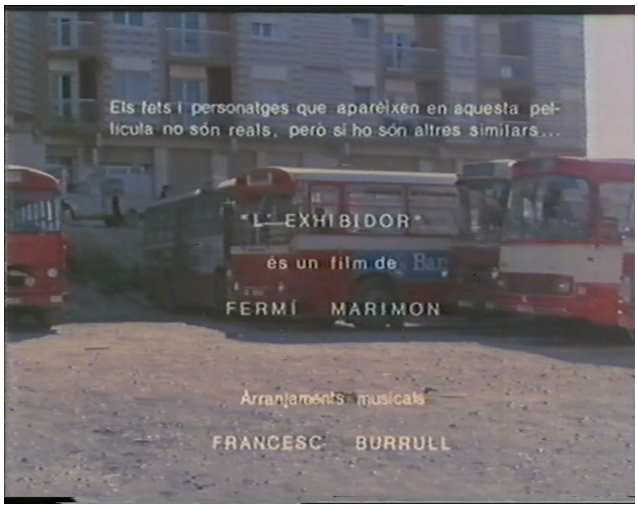

Després d'un seguit de desventures i embolics per tirar endavant un cinema de perifèria, tot se'n va a norris i acaba com a conductor a Autobusos Florida. Una imatge de la flota de busos i de l'arrancada pels carrers ens permeten veure una Hospitalet de finals del 77, però no es tracta d'una filmació gaire centrada en el paisatge.

- ***Un millón por tu historia***, Juan Bosch. 1980

La darrera aportació de Iquino a aquesta llista és aquesta pel·lícula, subtitulada amb el nom de *En la cárcel: café, copa y puro*. Una lleugera història sobre un contable pluriempleat que no aconsegueix satisfer la seva dona i es fica en mil embolics per tal de salvar la seva situació econòmica. Finalment, descobreix que a la presó viuria millor i tindria la possibilitat un cop fora de cobrar l'atur.

La filmografia d'Iquino és molt extensa. *Su obra, extensísima, irregular, oportunista y a menudo reaccionaria, es, a pesar de todo, de un importancia suprema para el cine hecho en Barcleona, puesto que marca una continuidad industrial y un espíritu de trabajo dificilmente comparables* [39].

39 *Barcelona ciudad de cine*. Pàg. 66.

- ***La febre d'or***, Gonzalo Herralde1993

L'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Narcís Oller va ser una aposta del director Gonzalo Herralde de més de cinc hores de durada. Es va exhibir en alguns cinemes en aquesta versió completa, alhora que es preparava en forma de mini-sèrie de tres episodis per a la televisió: la pujada, l'èxit i la estimbada. Així doncs, una creació audiovisual a mig camí entre el cinema i la televisió.

La història està ambientada a la Barcelona de 1880, durant una fugaç edat d'or d'una Europa en plena expansió industrial i econòmica aconseguida mitjançant l'especulació borsària. Arrossegat per aquesta febre, Gil Foix serà portat al cim de l'èxit per a ser després precipitat a la ruïna, la misèria i la bogeria. Entre la Barcelona de finals del s.XIX apareix una localització de l'Hospitalet: les cotxeres on s'està construint aquest ferrocarril que acabarà fracassant.

- ***Nosotras***, Judith Colell. 2000

La pel·lícula de Judith Colell retrata un grup de dones de diferents edats i amb diferents interessos i visions del món, en una obra coral. Ubicada a la ciutat de Barcelona, és una d'aquelles pel·lícules que recórren espais comuns per situar una ciutat: els carrers del gòtic, la universitat, etc. Però alhora permet entrar en una ciutat molt diferent per a cada una de les protagonistes.

I, entre mig d'aquestes imatges filmades a la ciutat comtal, apareixen diversos espais de l'Hospitalet per convertir-se en localitzacions aïllades d'alguna de les seqüències. Alguns d'ells exteriors i d'altres interiors.

Veiem la sala Salamandra, que també trobàvem a *Tapas* i que veurem a *The Pelayos*. Tant a l'interior, on el grup de música amb el que toca el jove noi amb el que surt el personatge de Leo (interpretat per Laura Conejero), com a l'exterior utilitzant l'escenari real com a entrada al local. De camí a aquesta sala de concerts, podem observar-lo caminant pel carrer Barcelona, en una imatge filmada des de l'edifici de La Farga. I, alhora, la reunió en la que ella es troba, executiva d'una empresa fonamentalment masculina, utilitza una de les oficines d'aquest edifici com a escenari.

Els altres espais que apareixen filmats a l'Hospitalet són l'Hospital de la Creu Roja, al barri de Pubilla Cases, i una fàbrica del barri del centre. Tot i que veiem vàries localitzacions de la ciutat, no podem considerar-la escenari fonamental de la pel·lícula. El tractament que d'aquests es dóna queda camuflat rere la voluntat d'ubicar el film a Barcelona ciutat. En cap moment es fa referència a tractar-se d'un altre municipi ni tan sols d'un barri independent. Tan sols s'utilitzen alguns espais força característics de la ciutat per convertir-se en localitzacions puntuals de la història.

- ***Anita no pierde el tren***, Ventura Pons. 2000

La pel·lícula de Ventura Pons està fonamentalment ubicada a Castelldefels. Anita (Rosa Maria Sardà) treballa com a taquillera d'un cinema que enderroquen per fer un multi-sala del que ella no formarà part. Desubicada per aquest gran canvi a la seva vida, coneix a Antonio, qui treballa a la obra de demolició del cinema, i comencen una apassionada relació com a amants. Algunes imatges del film, així com de la obra en la que Antonio treballa, van ser enregistrades a l'Hospitalet.

- ***Fausto 5.0***, Álex Ollés, Isidro Ortiz i Carlos Padrisa. 2001

La pel·lícula, inspirada en el mite de Faust, ens situa en una Barcelona pre-apocalíptica d'estètica similar a la dels films de Cronemberg o Lynch. Els responsables d'aquesta atmosfera

embrutida i descarnada són el grup teatral La Fura dels Baus. Entre les imatges d'aquesta baixada als inferns del desig i la destrucció, trobem un escenari de l'Hospitalet que dóna espai a una part de la història.

Es tracta de l'hospital oncològic Duran i Reynals, situat a la Gran Via, al barri de Bellvitge. L'edifici, construït a finals dels anys 70, dóna una imatge tètrica i fosca, més semblant per la seva construcció a una presó que un hospital. En una impactant imatge, veiem aquest edifici plastificat com si d'un cadàver es tractés.

- ***25 kilates***, Patxi Amezcua. 2008

Un producte que Televisió de Catalunya ha explorat a consciència els darrers anys són les tvmovies. De factura més reduïda que els llargmetratges cinematogràfics, i amb una durada limitada, les tvmovies han estat un producte de qualitat a la televisió autonòmica. Als inicis dels 2000 se'n produïen una mitjana de 30 l'any, però des de mitjans d'aquesta dècada el nombre de produccions anuals ha disminuït substancialment fins a gairebé desaparèixer.

Aquesta categoria queda molt reduïda pel que fa al treball que ens ateny. De tvmovies amb imatges filmades a la ciutat de l'Hospitalet només n'he trobat dos exemples: *25 kilates* i *La otra ciudad*. A aquest segon, dirigit per Sílvia Quer l'any 2008, compta amb alguna seqüència enregistrada al mercat de Bellvitge. Però no he pogut accedir-hi i, per tant, no podrem valorar la presència que té l'Hospitalet en aquest.

25 kilates és un llargmetratge televisiu que tracta sobre personatges itinerants, que viuen al marge de la llei i la societat, inadaptats i sociòpates. Personatges que es mouen per una ciutat

anònima entre furts, enganys, assassinats i estafes.

La ciutat que mostra el film es construeix a base de fragments no correlatius tant de Barcelona com de l'Hospitalet, sense una voluntat clara d'explicar la geografia de la ciutat ni situar-la. Les fronteres entre Hospitalet i Barcelona queden poc limitades, com si es tractés d'una mateixa ciutat per la que circulen els personatges (inclosa la policia) indistintament. No hi ha una clara intenció de recrear Hospitalet com a ciutat diferenciada i delimitada. Trobem fragments d'aquesta dispersos al llarg de tota la història. Així, persecucions que comencen a Consell de Cent (Barcelona) continuen per carreteres de l'Hospitalet sense cap tipus de continuïtat real de l'espai. Construeix una ciutat fictícia totalment, amb imatges que van des del centre comercial La Farga i el carrer d'Isabel la Catòlica, a les escales per travessar les vies del tren.

D'altra banda, és de les poques vegades que els personatges citen un lloc concret de la ciutat. Com ja feien els nois de *Tapas* al quedar per trobar-se al Salamandra, els periodistes d'aquesta història citen el personatge de la Kay (Aida Folch) al centre comercial de La Farga[40], referint-se al mateix al centre comercial de Hospitalet que trobem al límit entre els barris del Centre i Sant Josep.

Fora d'això, les fronteres entre Hospitalet i Barcelona queden poc limitades, com si es tractés d'una mateixa ciutat per la que circulen els personatges (inclosa la policia) indistintament. No hi ha una clara intenció de recrear Hospitalet com a ciutat diferenciada i delimitada. Trobem fragments d'aquesta al llarg de tota la història.

- ***Biutiful***, Alejandro González Iñarritu. 2010

Segurament, es tracta de la pel·lícula amb més transcendència internacional en la que apareix l'Hospitalet. La història es desenvolupa a Barcelona i, de fet, va ser molt criticada per donar una imatge de la ciutat molt allunyada al preciosisme amb el que sovint s'ha reflexat al cinema.

40 La Farga és present a moltes filmacions, algunes de les quals no presenten cap altra escenari de l'Hospitalet. És el cas de pel·lícules com *Cruzando el límite*, com veurem més endavant.

De l'Hospitalet, podem veure dues localitzacions molt concretes a la pel·lícula. La primera és l'hospital Duran i Reynals, aquest cop sí complint la seva funció com a hospital oncològic al que el personatge de Bardem acudeix a fer-se revisions i sessions de quimioteràpia.

El segon es tracta del cementiri municipal, al Parc de Les Planes. Aquest, però, apareix molt atrezzat per a complir la seva funció a la història. És on es troba el nínxol del pare de Bardem i Eduard Fernández i que ara estan plantejant vendre's. Veiem un cementiri envellit, descuidat i molt brut, per dotar a aquesta localització d'un aire menys asèptic del que el cementiri realment té i apropar-lo a la pobresa dels personatges.

- ***De mayor quiero ser soldado***, Christian Molina. 2010

Aquesta pel·lícula, dirigida per Christian Molina, explica la història de l'Alex, un nen que sembla sentir una fascinació morbosa por les imatges de caràcter violent. Amb seriosos problemes de comunicació, la història de l'Àxel va i torna del feixisme a l'empenediment amb un rerefons excessivament moralista.

Entre els escenaris d'aquesta pel·lícula, apareix Can Buixeres, tant imatges del parc com, especialment, el palauet que hi ha ubicat al mig d'aquest. En aquest escenari, Dani Globet dóna vida al psicòleg al que Àlex visita.

- ***Tres metros sobre el cielo*** i ***Tengo ganas de ti***, Fernando G. Molina. 2010/2011

L'adaptació del llibre de l'escriptor italià Federico Mocciay, reprèn un dels arguments clàssics del cinema: l'oposició de dos mons molt diferents sembla impossibilitar la relació de la parella protagonista. En aquest cas, de Babi, una noia de família bé, i “Hache”, el noi revel contra la llei i contra tothom però que en el fons està carregat de bons sentiments. Aquesta història pren com a rerefons Barcelona i les carreres de motos clandestines per les carreteres del litoral català.

Entre aquests dos ambients contraposats, les imatges de l'Hospitalet apareixen clarament vinculades al món de Hache i a aquestes carreres de motos: el carrer Famades o la C-31 a l'alçada de la ciutat.

A la segona part de la pel·lícula, *Tengo ganas de ti,* també trobem alguna imatge de l'Hospitalet. En aquest cas, però, es tracta d'uns pocs segons en que Hache passa a tota velocitat sobre la

seva moto pel pas subterrani que hi ha sota l'avinguda Europa. Pràcticament imperceptible.

- ***Open 24h***, Carles Torras. 2011

Open24h és el tercer llargmetratge de Carles Torras. Després de les inclusions al cinema més convencional amb *Joves*, codirigida amb Ramon Termens, i *Trash*, el director barceloní es decanta per una peça independent i molt personal.

La pel·lícula, d'un metratge reduït (70 minuts), narra la història d'Hèctor, un personatge invisible pels demés, com el propi Torras expressa. *Algú que ha de treballar de nit, fent una feina depriment i que té un munt de conflictes que no sap com enfrontar*[41]. Però tot i això no es tracta d'un drama social, sinó d'una aposta sincera per crear una pel·lícula molt atmosfèrica, expressionista i fosca.

Pel que a fa a les localitzacions, triades amb molta cura per treure el màxim profit cinematogràfic d'aquestes, ens desvetllen un espai molt característic. Hèctor és vigilant nocturn d'una ferrovelleria. Els materials, l'abocador, la garita en la que aquest passa les hores apunten cap a aquesta imatge claustrofòbica i tediosa. Però també la casa i el barri en que viu, l'estació de tren que trepitja diàriament pels trajectes, els carrers industrials,...

La localització d'aquesta ferrovelleria en la que Hèctor passa les nits vigilant el no res, escoltant històries paranormals i llegint, la trobem a la zona industrial situada entre l'Hospitalet i Cornellà, a l'avinguda Carrilet. Un dels trets identificatius de la Barcelona perifèrica són aquests polígons industrials a tocar dels carrers de les ciutats que tenen un tràfic important de fent durant el dia, però queden absolutament deserts a les nits.

41 *http://www.open24hlapelicula.com/p/comentarios-del-director-comentaris-del.html*. Comentaris del Director, Carles Torras, a la web sobre la pel·lícula

‣ **Localitzacions aïllades d'interiors**

El darrer apartat en la classificació de les aparicions cinematogràfiques de la ciutat de l'Hospitalet és aquell que conformen les peces en les que, en un moment o altre, es filma un interior de la ciutat. Hi ha molta varietat en aquestes: diversitat d'escenaris, d'èpoques, d'estils, fins i tot de formats i de gèneres.

‣ **Localitzacions aïllades d'interiors**

- ***La nova cançó***, Àngel Cases i Francesc Bellmunt. 1976
- ***Introspective***, Aram Garriga. 2009
- ***Un instante preciso***, Manuel Huerga. 2009
- ***Esquivar y pegar***, d'Adán Aliaga i Juanjo Giménez Peña. 2010
- ***Cruzando el límite***, Xivi Giménez. 2010
- ***Mientras duermes***, Jaume Balagueró. 2011
- ***The Pelayos***, Eduard Cortés. 2012

En aquesta llista, trobem principalment llargmetratges documentals del món de la música i la cançó, com ***La nova cançó, Introspective*** o ***Un instante preciso***. El que veiem d'aquestes produccions són sales, teatres, escenaris i camerinos on els diferents grups actuen, on es filmen entrevistes, on es reuneixen,...

El documental ***Esquivar y pegar***, també té una localització a l'Hospitalet. Es tracta de la sala de festes La Sal, on presenten el combat de boxa que suposarà la tornada al ring de Benito Eufemia.

Però també trobem pel·lícules de ficció. És el cas de ***Mientras Duermes***, de Jaume Balagueró, per exemple. En aquest film veiem uns baixos del barri de Bellvitge en el que es situa l'habitatge del protagonista, Luis Tosar, un porter d'una finca de Barcelona obsessionat en destrossar la vida de gent, especialment d'aquells que es creien més feliços. Es tracta d'un film essencialment d'interiors. Tot i que l'edifici on transcorria l'acció era a Barcelona, en el que podem reconèixer una façana modernista, el porter, qui a la ficció viu al soterrani del mateix edifici, s'ubica en uns baixos de Hospitalet. La ciutat serveix per crear aquesta diferència abismal entre la vida dels veïns i la d'ell. Comparteixen el mateix edifici, però és com si visquessin en realitats molt oposades. Uns baixos foscos, sense finestres, gens acollidors i petits són l'escenari del

personatge de Tosar.
Com a curiositat, Jaume Balagueró ja havia rodat a la ciutat de l'Hospitalet amb dos dels seus curtmetratges anteriors. En aquest cas era l'antiga Tecla Sala l'escenari triat: una fàbrica en desús. Són els casos d'*Alícia* (1994) i *Días sin luz* (1995).

A ***The Pelayos*** descobrim una seqüència filmada a la *Salamandra*, local musical del barri del centre. Aquest espai, que ja veiem a *Tapas,* quan els nois surten de festa, o a *Nosotras*, on assaja un grup de música, ha aparegut en diverses pel·lícules. En el cas del film d'Edurard Cortés, aquesta localització queda camuflada entre la resta de la ciutat de Barcelona.

I potser la referència amb menys presència a un film és el cas de la pel·lícula ***Cruzando el límite***, de Xavi Giménez, en la que surten algunes imatges fugaces filmades als passadissos del centre comercial de La Farga.

b) Sèries i altres programes d'entreteniment

A l'Hospitalet s'han ubicat alguns dels platós més importants de la televisió pública, destinats principalment a la gravació de dramàtics. És el cas dels estudis que TV3 té a la Gran Vía on s'han filmat sèries d'emissió diàries durant molts anys i encara es mantenen en actiu a l'actualitat. Però també els antics estudis de l'Òpera que Televisió Espanyola tenia a la ciutat. Destinats, entre d'altres, a acollir els platós per a la gravació de dramàtics, entre els títols que es van enregistrar en els anys que va estar en funcionament trobaríem per exemple: *Les tres germanes* (02/05/1977), *El caçador invisible* (07/01/1980), *Nocturn* (5/5/1983), *Membrana de maon* (16/06/1983), *El vestit d'Elena d'Orillach* (23/6/1983) o *La tomba d'Eduard Montsia* (7/7/1983). Però aquests títols no ens donen cap informació sobre l'Hospitalet com a escenari natural.

La televisió d'aquest país no ha pogut permetre's mai el luxe de disposar de massa imatges d'exteriors i sempre ha estat un dels temes més criticats. Per una banda, encareixen i retarden força els rodatges, però per una altra atorguen un punt de realisme i fan desaparèixer aquell to reduccionista que tenen les històries que únicament passen a l'interior de les cases.

Tot i això, també trobem petites aparicions de la ciutat de l'Hospitalet a les produccions de ficció televisives. Així com a alguns productes d'entreteniment i divulgació, fora dels reportatges i documentals que posteriorment veurem.

- ***La saga dels Rius***

El primer exemple que he trobat és la sèrie *La saga dels Rius*, produïda per TVE l'any 1977 i basada en les novel·les d'Ignacio Agustí. Aquesta sèrie va ser una de les produccions més cares fins al moment.

La història gira al voltant de la família Rebull al llarg de tres generacions entre 1880 i 1916, per parlar de la burgesia barcelonina de principis del segle XX. La fàbrica de Godó i Trias, construïda al 1903 per l'ingenier Ferran Junoy, serví de decorat natural per a representar la fàbrica tèxtil de la que era propietària la família Rius i que els portà una gran fortuna.

- ***Bellvitge hospital***

En aquest cas, la sèrie *Bellvitge Hospital* no ens ensenyava per res la vida que es feia a la ciutat ni al barri on s'ubica aquest important hospital català. *Bellvitge hospital*, emesa des del gener de 1999 per TV3 va ser una de les primeres experiències de sèrie documental a la cadena catalana. Dirigida per Francesc Escribano, aquesta ens acostava a la vida quotidiana i al funcionament d'un gran hospital amb un format aleshores innovador: històries reals i amb valor documental, presentades en clau narrativa.

Tot i que la sèrie estava ubicada a la Residència Sanitària i Universitària de Bellvitge, es centrava en les vivències de metges, infermeres i malalts. Poc vèiem de l'espai i encar menys de l'exterior. Cada capítol explica diversos casos gravats amb el previ consentiment dels malalts: una estudiant anorèxica, dues dones amb càncer de mama... Tant les experiències quotidianes dels malalts, com les dels metges i infermers i altre personal, mostraran com la malaltia i el sofriment formen part de la nostra vida.

- ***Pelotas***

El cas més emblemàtic torna a venir de la mà de Juan Cruz i Jose Corbacho. L'any 2009 aquest tàndem creatiu es llançà a fer una sèrie per televisió: *Pelotas.* Emesa per TVE, l'escenari principal d'aquesta sèrie de 22 episodis que va durar dues temporades en antera, eren de nou els carrers de l'Hospitalet.

En aquest cas, els barris que més apareixien com a localitzacions de la sèrie eren la Florida, Can Serra o el Centre. L'acció gira al voltant d'un fictici equip de futbol de segona regional, l'Unión Futbol Club, emplaçat al camp del Can Buixeres F.C. Els personatges mantenien vinculació amb aquest equip de futbol, cadascú amb un grau diferent: jugadors, president, familiars,...

Tornem a trobar la botiga de queviures, com ja vèiem a *Tapas*, i alguns actors que ja s'estan establint com a habituals a les seves creacions audiovisuals.

- ***El cor de la ciutat***

Hospitalet, per la seva proximitat amb Barcelona i per acollir els platós que tv3 té a la Gran Via, a acollit el rodatge de sèries de ficció diària com abans comentàvem. Això també l'ha fet aparèixer en aquestes ficcions de manera puntual com a escenari recorrent.

Els darrers anys, moltes sèries de ficció enregistrades als voltants de Barcelona han sol·licitat filmar a carrers i espais de la ciutat. Així, Hospitalet ha suplantat Sants o Sant Andreu, i molts altres barris barcelonins quan ha calgut. Aquestes aparicions de la ciutat a la producció de ficcions televisives, però, ha acostumat a donar-se de manera puntual, segons les necessitats de producció.

En el cas de *El cor de la ciutat* és un dels pocs exemples en que aquesta relació esporàdica ha adquirit un caire més important. Sovint havien aparegut zones de l'Hospitalet per a localitzacions secundàries: carrerons foscos, places indefinides en l'espai,...[42] No és fins al 2006 que una localització de la ciutat apareix amb més presència a la pantalla. Es tracta de la casa situada a la Rambla Just Oliveres que es convertí en la casa de l'Àngela Montfort, un dels personatges protagonistes a la 6ª temporada d'aquesta sèrie (la més longeva de la televisió autonòmica catalana).

42 Especialment des de la construcció de la ciutat de la justícia, escenari pel que acostumen a necessitar passar els personatges de gairebé totes les ficcions televisives ambientades a l'època actual.

El 3 de Novembre de 2005, el programa de TV3 *El Club*, presentat per Albert Om, va emetre un reportatge en forma de making off de la sèrie[43]. En aquest, les dues copresentadores del programes es desplaçaven cap als estudis de TV3 a Hospitalet per entrevistar actors i recórrer els decorats. En aquest reportatge d'aproximadament mitja hora, començaven situades davant dels estudis a la Gran Vía i anunciaven als espectadors que la mítica telenovel·la, la més llarga emesa per la cadena autonòmica fins al moment amb gairebé 2000 capítols, s'enregistrava a l'Hospitalet i no a Sant Andreu, ni a Sants, barris on fictíciament estava ubicada aquesta.

43 *ID 2108760*. Arxiu de TVC, Títol: *Making Off de la sèrie El Cor de la Ciutat.*

4.B. L'HOSPITALET COM A TEMA REAL

Un cop realitzat aquest recull sobre els usos que s'han donat a l'Hospitalet com a escenari de creacions audiovisuals, volia destinar un petit espai a valorar com han plasmat la ciutat de l'Hospitalelt als reportatges i documentals. *"En nuestras sociedades cualquier evento necesita una acreditación que sólo una imagen puede darle",* deia Francesca Anania al seu text *La historia en los medios audiovisuals.* Prenent aquesta premissa, veurem quina imatge s'ha donat de l'Hospitalet com a tema.

Per tal de veure aquesta contraposició entre la imatge recreada a la ficció (pel·lícules, sèries,...) i aquesta imatge suposadament més fidel a la realitat, he pres com a fonts de material audiovisual l'arxiu del NO-DO i els arxius de les televisions públiques tant estatal (TVE) com autonòmica (TV3). Aquestes impressions sobre l'Hospitalet abasten des del 1955 fins al 2012.

▷ L'Hospitalet al NO-DO

El NO-DO (Noticiarios y Documentales) va ser el noticiari oficial del règim franquista durant tots els anys de la dictadura espanyola. Durant la seva existència, va mantenir l'exclusivitat en quant a reportatges exhibits a sales cinematogràfiques. Creat *con el fin de mantener, con impulso propio y directriz adecuada, la información cinematográfica nacional*, es projectà per primer cop als cinemes el 4 de gener de 1943. Les primeres imatges en emetre van ser el Parte de Guerra informant de la caiguda de les tropes contràries a Franco i, a continuació, imatges dels presoners. La projecció del NO-DO era obligatòria[44] prèvia a qualsevol pel·lícula, i ho va ser fins al 1976, i de caràcter voluntari fins al 1981.

Així, durant els 38 anys que es va mantenir la seva exhibició a les sales de tot l'estat espanyol, els informatiu del NO-DO es dedicaren a donar una imatge de l'actualitat nacional i internacional clarament condicionada pel marcat caràcter polític de les produccions. Un dels principals propòsits amb aquest noticiari era el transmetre als ciutadans un optimisme, un progrés, una normalitat fictícia i impostada. En aquest sentit, els 5 reportatges en que apareix la ciutat s'Hospitalet en aquests noticiaris segueix aquesta mateixa línia editorial. Posteriorment, veurem com la imatge de la ciutat proporcionada per aquestes notícies és posada en qüestió.

---

44 *Disponiendo la proyección obligatoria y exclusiva del Noticiario Cinematográfico Español y concediendo la exclusividad absoluta de reportajes cinematográficos a la entidad editora del mismo, Noticiarios y Documentales Cinematográficos, "NO-DO"*. «Boletín Oficial del Estado núm. 356, de 22/12/1942», pàg. 10444. (Wikipedia)

Es van produir 1.966 edicions del NO-DO a Espanya (també se'n feren edicions per a Hispano Amèrica, Portugal, Brasil...). D'aquests, es poden trobar còpies en blanc i negre, però també algunes ja en color, depenent de l'any de producció. Dels 1.966 títols, l'Hospitalet apareix a 5 edicions d'anys diferents.

Número	**Data de projecció**
#667B	17-10-1955
#944B	06-02-1961
#1294A	23-10-1967
#1337A	19-08-1968
#1559A	20-11-1972

- **NO-DO #667B:**

El primer Noticiario Español en que apareix Hospitalet data de l'any 1955. Es tracta d'un reportatge conjunt de diverses zones de Barcelona sota el nom de "*Tarea Constructiva*". En aquest recopilatori de noves construccions a l'àrea metropolitana, l'interès central recau sobre el barri de la Verneda i la inauguració de pisos de lloguer sindical, que podrien passar a ser de propietat per aquests inquilins passats 40 anys.

El tema de la construcció de vivendes popular apareix lligat a la imatge que es transmet de l'Hospitalet des de la seva primera aparició als cinemes d'arreu de l'estat espanyol com a punt d'un reportatge. Malgrat que no es projecta cap imatge de la ciutat, ja la situa al camp de la construcció de nova vivenda, impulsant als obrers i treballadors assalariats de tot l'estat a plantejar-se viure a l'Hospitalet i altres municipis barcelonins.

- **NO-DO #944B**

Aquest noticiari aprofita la visita del ministre d'obres públiques a Barcelona, arrel de la notícia de diverses millores en quant a infraestructures municipals i estatals a tota la província. Es tracta novament d'un reportatge en que s'ajunten informacions similars de diverses zones, no tracta únicament de l'Hospitalet. Entre aquestes millores, de l'Hospitalet es destaca el nou sistema de rampes que suprimirà el pas a nivell de Santa Eulàlia, així com les noves instal·lacions a la zona esportiva.

El que realment crida l'atenció és la enorme quantitat de gent que la càmera filma al voltant d'aquests actes merament institucionals. Milers de persones, vestides formalment de diumenge, s'apropen a veure aquestes inauguracions com si d'una atracció es tractés.

- **NO-DO #1294A**

El següent reportatge del NO-DO, datat de 1967, coincideix amb un moment en que la ciutat de l'Hospitalet es trobava en plena segona gran onada migratòria. Durant la dècada dels 60 s'inicià un nou model urbanístic: els polígons, barris promoguts per una immobiliària on tots els edificis són pràcticament iguals. Aquest és el cas del barri de Bellvitge, exemple en el que aprofundeix aquesta notícia[45].

El reportatge, de pronunciat to publicitari, parla de les meravelles del nou procediment que s'utilitza per a la seva construcció: l'ús d'elements prefabricats a peu d'obra que redueixen el temps necessari per construir les vivendes i, per tant, reduir els costos. Compara aquest tipus de construcció amb els "mecanos", joguina infantil de la època.

45 *Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. Hospitalet: Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 1997. pàg. 149.

L'Hospitalet és una ciutat que va multiplicar per 60 la seva població al llarg del s.XX i era la ciutat que rebia un percentatge d'immigració més gran de tota la geografia peninsular, amb una densitat de població de 40.000hab/km2. Aquests van ser els anys de la màxima especulació urbanística. Durant la dècada dels 60 i principis dels 70 es van definir els barris nous: Florida, Pubilla Cases, Sant Feliu, Bellvitge, Can Serra, Gornal. I l'Hospitalet es convertí en ciutat dormitori, dependent totalment de Barcelona.

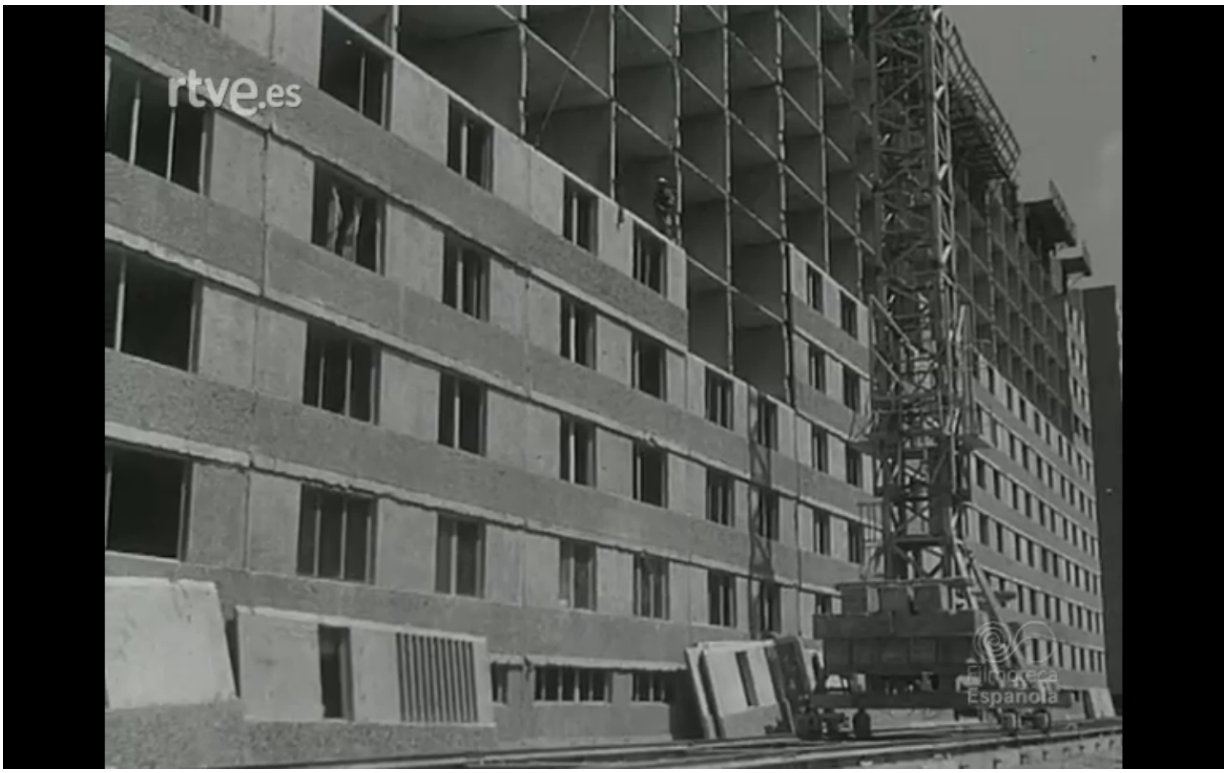

Tal i com el reportatge recull, en el moment de la gravació al 1967 s'estava duent a terme una construcció de 700 vivendes, moltes de les quals ja havien estat entregades. Aquest vídeo promocional no només realçava les bones condicions d'aquestes vivendes, sinó també les infraestructures el barri (un parc infantil, supermercats,...). I ens ensenya l'interior d'una d'aquestes cases, per valor de 295.000 pessetes.

Les cases i el barri estan preparats per rebre famílies, joves i amb fills, encomanant l'entusiasme per criar “Jordis i Nuris”, com comenta la veu en off del reportatge. Més endavant veurem que aquesta imatge d'un Bellvitge construint-se ha aparegut en nombrosos reportatges posteriors i ha servit d'exemple, convertint-se en imatge d'arxiu.

- **NO-DO #1337A**

Gairebé un any després, i com una continuació de l'anterior reportatge sobre la construcció de vivendes al barri de Bellvitge, un nou reportatge produït pel NO-DO inclou Hospitalet entre els seus temes. El motiu? De nou els blocs de vivendes populars. Veu en Off: *"Los polígonos de viviendas populares alcanzan ya en Barcelona un índice considerable. En la zona denominada Bellvitge, el ritmo de construcción es acelerado. Desde su fundación se han construido cerca de 2000 viviendas ocupadas ya por unas 12000 personas."*

Mostren una ciutat en continu creixement, un creixement desaforat. L'Hospitalet és una ciutat que va multiplicar per 60 la seva població en poques dècades, com dèiem, mentre que a la resta de l'estat espanyol simplement es duplicava el nombre d'habitants.

L'acollida de grans nombres de població migrada de la resta d'Espanya, especialment d'Andalusia, Múrcia o Galícia, anava construint una ciutat amb dos característiques clau: la forta presència d'immigració i de població obrera, per una banda, i per l'altra, famílies o matrimonis joves amb expectatives de tenir fills i deixar descendència.

En aquest sentit, el reportatge es centra en mostrar desenes de nens jugant als parcs que es van pactar entre aquests enormes blocs. Però també llars d'infància i escoles de primària, que filma tant per fora com per dins per fer una idea als nous pares del que podran trobar a les instal·lacions del barri.

- **NO-DO #1559A**

En aquest cas, la inauguració de la nova residència de la Ciudad Sanitaria Príncipes de España protagonitza el reportatge. Aquest nou hospital constarà de 25 plantes, està instal·lat en la zona de Bellvitge dins el terme de l'Hospitalet i considera l'hospital com una de las interrelaciones sanitarias modelo de la seguridadseguridad social española, solo comparable a las más adelantadas de europa i del mundo.

En continu creixement, s'arrisca a dir que augmentarà el nombre de llits disponibles, de quiròfans i de doctors especialistes en les diverses categories. Aquesta nova ciutat sanitària de la seguretat social, construïda per l'Instituto Nacional de Previsión, ocupa una superfície de 54000 m2. Aquest hospital s'ha convertit en centre sanitari de referència a tot el baix Llobregat però, sobretot, ha condicionat i molt el paisatge d'una zona de la ciutat que poc a poc ha anat transformant el seu tarannà rural en blocs de pisos de treballadors. UN barri dormitori, pròpiament dit.

▷ **Programes televisius que tracten sobre l'Hospitalet**

Com a contrapunt dels reportatges produïts pel NO-DO i de la imatge de ciutat (i de país) que promocionaven, podem observar aquest testimoni des del punt de vista de les televisions. En aquest cas he limitat la cerca a les televisions públiques, com deia, per dos motius principals: l'antiguitat d'aquestes i la voluntat de servei públic i d'objectivitat que se suposa se'ls hauria de poder exigir a l'hora de parlar sobre un tema o, en aquest cas, sobre un indret.

Tot i que Televisió Espanyola començà les seves emissions l'any 1956 i els primers estudis a Catalunya -els estudis Miramar- són de 1959, l'actual seu territorial, situada a Sant Cugat del Vallès, data de 1983. Així doncs, les referències anteriors a l'apertura d'aquest nou centre a Sant Cugat són menys abundants que les que emmagatzemes des d'aquest any. De totes maneres, el problema principal de la videoteca de TVE no és la ubicació del material, sinó la falta d'una catalogació clara i de servei i el fet que encara no han digitalitzat la gran majoria del seu material. La consulta és, doncs, feixuga, ja que

El cas de TV3 és diferent. A la televisió autonòmica si han digitalitzat bona part del seu material audiovisual, fent més lleugera la consulta de les imatges. Per l'altra banda, i aplicable a tots dos canals, el fet de ser un servei públic no sempre està lligat a l'objectivitat. Els canvis de color polític del govern, els canvis a la plantilla de la cadena i les línies editorials condicionen, i molt!, aquest.

He reduït les cites de programes televisius a aquells que parlassin de l'Hospitalet (o d'algun dels seus barris) com a tema central, com a personatge protagonista d'aquestes històries. Podríem trobar moltíssims altres en que la ciutat apareix únicament com a rerefons d'històries que podrien estar ubicades a altres zones de Catalunya, en les que la ciutat és tan sols el context circumstancial.

Per la seva composició com a ciutat, l'Hospitalet apareix sovint a programes dedicats a la immigració -seria el cas de *Catalans de...*[46] diferents països, especialment sud americans-, o a programes corals -com *Efecte Mirall*[47], per exemple- en els que sempre apareix una referència a una ciutat del cinturó industrial per exemplificar una Catalunya plural i heterogènia i destinar un personatge a cada sector de la població per tal que s'hi identifiquin.

46 *D'aquíd'allà.* Capítol: *Catalans de Bolívia.* 8 de Febrer de 2011.
47 *Efecte Mirall – Personatges.* Cap. 8. La Montse. 8 d'Agost de 2005.

L'Hospitalet també apareix en reportatges més recents vinculats a noves instal·lacions com *Entre línies: La ciutat de la justícia*[48]. Així com a programes sobre conflictes veïnals[49] o altres tan distesos com la retransmissió de la cavalcada de reis de l'any 2006, en que veiem molts dels carrers de la ciutat -alhora que el presentador els va anomenant- mentre la comitiva avança cap a la plaça de l'Ajuntament. Si bé no es un format de programa destinat especialment a mostrar una ciutat o poble, aquest tipus d'espais permeten una visió de la ciutat força complerta. Com a personatge convidat a acompanyar la nit de reis, Juan Cruz explica anècdotes de la seva infantessa als carrers de l'Hospitalet, aborda el tema de la multiculturalitat i la integració de les persones de diferents nacionalitats a una ciutat d'aquestes característiques i aprofita l'oportunitat per reclamar una ciutat en que aquesta integració és real, reclamant un Hospitalet de classe treballadora.

He triat sis títols que ens serviran d'exemple de les imatges sobre la ciutat que tenen les televisions públiques als seus arxius. En el cas dels reportatges, és tan important el que es veu com el que es diu, ja que la informació ens arriba de manera conjunta.

- Pobles de Catalunya: Hospitalet de Llobregat. 25-4-1984
- Trossos: El futur de la cultura perifèrica. 20-3-1987
- Som i serem: Hospitalet de Llobregat. 8-3-1996
- Comarques.doc: el Barcelonès. 20-8-2003
- Comando actualidad: Dime dónde vives. 23-9-2009
- Escarabajo verde: historias de barrio. 17-2-2012

- **Pobles de Catalunya.** Capítol: ***Hospitalet de Llobregat***

Pobles de Catalunya es va emetre per la televisió autonòmica entre 1984 i 1986. Amb reportatges d'aproximadament 10-15 minuts, es repassaven un a un pobles i ciutats del nostre país. El corresponent a l'Hospitalet, emès el 25 d'Abril de 1984, ocupava el número 94. Al contrari del que acostuma a passar a les notícies i reportatges d'actualitat, centrats en exposar una ciutat perifèrica marcada per les problemàtiques derivades de la immigració i la sobrepoblació, aquest programa és una oda al recorregut històric i al patrimoni de la ciutat de l'Hospitalet.

El reportatge comença amb imatges de l'església de Santa Eulàlia de Provençana i l'actual barri

48 Emès el 26 de Gener de 2011.
49 *Entre línies: Conflictes veïnals.* 22 de Desembre de 2008.

del centre, el carrer Xipreret i voltants, com a nuclis inicials del que amb el pas del temps es convertí en la ciutat de l'Hospitalet. Si bé un dels principals dèficits de la ciutat és la conservació d'un casc antic representatiu i d'un patrimoni històric prou important, malmès i arraconat pel voraginós creixement d'aquesta al llarg del s.XX, el reportatge s'esforça per trobar aquelles construccions com l'Ermita de Bellvitge que sobreviuen aïllades entre els edificis. "*De l'Hospitalet pagès només queden alguns cultius i masies disperses. Amenaçades perpètuament per un progrés malentès. Totes a la zona de la Marina".*

La veu en off que acompanya el reportatge ens parla d'una zona franca, ara plena d'indústria, i de la enyorança o incredulitat que provoca el pensar en aquelles zones com a agràries. Alhora, veiem blocs de la Florida, imatges de fàbriques i, un cop més, el polígon de Bellvitge. A través de plans contrapicats per ressaltar la dimensió d'aquests. Una constant que trobem en els reportatges televisius és l'ús d'objectius de gran angular per filmar la ciutat. El motiu probablement és que la poca distància entre blocs i l'alçada d'aquests impossibilita filmar-los sencer de cap altra manera. Però alhora dóna una imatge deformada i angoixant de la ciutat.

Avui, l'Hospitalet fa un esforç gegantí i esperançador per recuperar una identitat nova i pròpia que la deslligui del to suburbial i de ciutat dormitori que un creixement desmesurat i arrasador li han imposat. El reportatge acaba amb un pla general des de l'altra banda de l'autopista dels blocs de Bellvitge i l'Hospital Prínceps d'Astúries, dos dels elements més representatius i coneguts pels foranis.

- **Trossos.** Capítol: ***El futur cultural de la Catalunya perifèrica***

La Catalunya perifèrica és un programa dedicat a abordar aquells municipis més propers a la gran ciutat que formen el cinturó industrial. Una àrea geogràfica molt restringida, en la que s'agrupa una part important de la població de Catalunya i que encara té pendent una certa definició de la seva identitat cultural. Un terreny ben difícil per la cultura, expressen. Es tracta de ciutats que han crescut molt ràpid, amb un nombre molt elevat d'immigració, un urbanisme molt hostil, no només pels ciutadans sino per a qualsevol idea de cultura.

Concretament, el reportatge parla de quatre municipis: Cornellà, Santa Coloma, Badalona i Hospitalet. Municipis que associa amb la idea de "cultura de polígon". De nou, es presenten mitjançant imatges de blocs altíssims, de polígons de vivendes, de containers i manca de gust estètic.

L'alcalde de Santa Coloma no dubta en afirmar: *aquestes ciutats no tenen identitat*. I l'alcalde de Badalona, Marcel Riera, es suma dient: *Per saber a on anem, hem de saber on som. I per saber on som, hem d'acabar de construir una ciutat que està malmesa. El que s'ha tractat tan malament durant 40 anys no s'arregla en 10, ni en 20. Es trigarà el doble.* Durant el reportatge, la veu que menys es sent és la de l'Hospitalet, per desgràcia. L'entrevista a Pujana, com a la resta d'alcaldes dels municipis, no aporta el grau de profunditat i consciència sobre el tema a tractar. Però moltes de les afirmacions, dels dubtes, de les conclusions es poden extrapolar a tots els municipis d'una manera similar.

El reportatge comença amb una crua i directa definició d'aquestes ciutats: "*Són al final de la línia de metro. A poques passes d'una ciutat que no les reconeix. Ciutats de la perifèria, que sovint no coneixen els seus límits. Són la cara bruta de Barcelona, però no són Barcelona. Serveixen de ciutat dormitori, però no s'hi dorm gaire bé. Acumulen gent i acumulen atur, i amb l'atur acumulen problemes. Sovint no tenen història, o és ben diferent a la de fa uns anys. Són el paradigma del desastre urbanístic i tenen l'índex més alt d'immigració. Encara no tenen veu pròpia, però la busquen. Incòmodes, dures, frenètiques. Ciutats que tothom coneix i alhora tothom ignora".*

El plantejament del programa deriva cap a la necessitat i problemàtica de crear convenis per potenciar la cultura que ja es genera en aquest tipus de poblacions, jove, viva, però gens acadèmica. I com fer-la partícip culturalment de la ciutat. Pels problemes socials d'aquesta perifèria, sovint la cultura ha quedat rellevada a un segon terme, però cal reconèixer la importància i qualitat que té.

- **Som i serem.** Capítol: ***Hospitalet de Llobregat***

Aquest espai arrenca la seva visió de la ciutat comentant el terreny que aquesta abasta i les comunicacions que la uneixen a la resta de municipis, com a segona ciutat més gran de Catalunya en nombre d'habitants. Seguint una trajectòria similar a la de l'anterior programa de reportatges, ens mostren una ruta per l'Hospitalet: esglésies, cases antigues,... Alhora que ens expliquen el creixement que ha experimentat, els nous barris sorgits a mitjans del segle passat, les instal·lacions culturals de la ciutat i l'acolliment de La Fira de Barcelona. Després, l'Hospitalet en xifres: sobre població, ocupació,...

Es tracta d'un programa de caire més intimista, amb voluntat d'arribar a trobar l'essència i emetre una imatge de la ciutat força propera a la real. Tot i que amb massa freqüència el presentador es disculpa dient que els 45 minuts del programa monotemàtic no són suficients per aconseguir

descobrir tots els plecs d'una ciutat tan gran i diversa com ho he la de l'Hospitalet. ,

A través dels convidats, una parella (Josep Bonastre i Anna Vàzquez) que ressalten el canvi de l'Hospitalet rural a l'industrial, veiem un seguit de fotografies que mostren un Hospitalet que evoluciona des dels anys 20 fins a l'actualitat (8 de març de 1996) d'aquesta família, molt vinculats a Can Vilumara. Contrariant el prejudici del propi presentador, i malgrat l'evolució urbanística que mostren les fotografies, tots dos opinen que la ciutat ha millorat molt. També conviden Amparo Moreno, nascuda al barri de la Torrassa. Qui corrobora la millora que ha fet la ciutat des que ella la recorda.

Després d'una reconstrucció històrica del creixement de la ciutat -la zona nord apareix lligada no a un nou nucli de població, sino a la indústria - es posa de manifest el fet que des dels anys 20 no es fes una veritable programació arquitectònica de la ciutat. S'ha trigat tants anys que ara resulta molt difícil reconduir aquest creixement. Tot combinat amb actuacions musicals de Camàlics, músics de l'Hospitalet, i les intervencions de Celestino Corbacho, aleshores alcalde de l'ajuntament, sobre entitats culturals i millores a la ciutat.

Parla del canvi en l'activitat industrial i de la proximitat amb Barcelona, amb els avantatges i inconvenients que això suposa, especialment pel que fa al consum desplaçat cap a la ciutat comtal de bona part dels hospitalencs. Aporta també un tema important: el sentiment d'identitat. Afirma que el sentiment d'arrelament està creixent actualment a la ciutat. Un sondeig fet pel propi ajuntament de l'Hospitalet al 1996 reflexa aquesta mateixa sensació de la que parlen al programa. Aproximadament un 76% de la població ja fa més de 20 anys que viu al municipi -la mitjana són uns 28 anys- i el 87% de les persones enquestades manifesta estar “molt” o “força” satisfet amb el fet de viure a l'Hospitalet.[50]

- **Comarques.doc.** Capítol: ***Barcelonès***

El capítol número 41 del programa emès per Televisió de Catalunya durant el 2003 tractava la comarca del Barcelonès, de la que forma part Hospitalet, malgrat que la vinculació de la ciutat amb el Baix Llobregat és significativa. En el espai dedicar a l'Hospitalet, tornem a recuperar la història de la ciutat des dels seus inicis, repassant els monuments històrics, Can Buixeres, el Tecla Sala,...

Aquest reportatge comarcal, però, posa de manifest un dels principals condicionants de la

50 *Condiciones de vida en l'Hospitalet*. Pàgs. 3-8

identitat de l'Hospitalet. La peça, de 25 minuts de durada, dedica com més de 3 minuts a l'Hospitalet, i els mateixos a altres municipis com Badalona, tot sigui dit, per centrar el gruix del reportatge en la ciutat de Barcelona.

- **Comando actualidad.** Capítol: ***dime dónde vives.***

Aquest programa es proposa descobrir diferents entorns arreu de l'estat espanyol i contraposar el tipus de vida i, alhora, el tipus d'escenari en el que viuen aquestes persones: un poble Pórtugos (a Granada), el barri de Salamanca (a Madrid), adossats a Arroyomolinos (Madrid) i un barri obrer de l'Hospitalet.

Una ciutat que comença la seva activitat molt d'hora, per la quantitat de treballadors de fàbriques i magatzems, del mercat,... El reportatge ens situa de nou al barri de Bellvitge, remarcant la quantitat de població que viu en aquests blocs i el fet que cap de les persones que es troben és nascuda a la ciutat. Més endavant es centren en la gent jove del barri: aturada, sense estudis finalitzats, que remarquen la delinqüència del barri. Anant a la perruqueria ens diuen: no es un barrio muy moderno, piden cosas de toda la vida. Es presenta com un barri familiar, …

El reportatge generà molta polèmica, especialment per la carta oberta del coordinador d'EUiA de l'Hospitalet enviada al director de Televisión Española, Javier Pons. En aquesta es criticava la versió esbiaixada que el programa havia fet, oferint una imatge de la ciutat i del barri de Bellvitge que recorria als estereotips de ciutat dormitori.

- **Escarabajo verde**. Capítol: ***Historias de barrio***.

El programa sobre medi ambient que porta en antena desde maig de 1997 a La2 de TVE, va dedicar un capítol de 2012 a investigar com es viu avui a un barri planificat als anys 60 per a acollir l'arribada de població de forma massiva. Amb aquest pretext, s'apropen al barri de Bellvitge, peça clau d'aquest moment històric.

“Llama la atención por su uniformidad, por su densidad de población y, vamos a ser sinceros, por la fealdad de sus edificios. Arrastra, además, una vieja fama de barrio conflictivo. Que muchas veces se atribuye a todos los suburbios sin pensarlo demasiado”. Amb aquesta presentació del barri, el programa dóna la paraula a 5 veïns del barri, que treballen i viuen en ell, per tal d'explicar-se i explicar el seu barri. No manté aquest dur to d'entrada, ja que de seguida posa de manifest el tipus de gent que hi viu, que ha lluitat per construir el seu barri i n'està orgullosa. I

tanca la presentació avalant aquest i desitjant que tots els barris perifèrics s'assemblessin a aquest.

Els quatre veïns ens fan una visita per la història de Bellvitge, des dels anys 60, moment en que molts arribaren al barri, quan hi havia poc més que il·lusió i gens d'infraestructures. Recorden els camps, les séquies, la llarga distància que els separava de qualsevol altre lloc. I com n'era de diferent d'una Barcelona ja construïda, aquest barri ple de fang, sense carrers ni botigues.

En paral·lel, es mostren imatges del Bellvitge d'ara amb algunes extretes dels reportatges del NO-DO dels anys 60, en els que lloaven les virtuts d'aquesta nova construcció. Donen una visió de barri lluitador, i no tan massificat gràcies a aquesta lluita. Alhora, filmat amb ull de peix, els edificis s'amuntonen per tot arreu.

Com que es tracta d'un programa sobre medi ambient, la reflexió surt a la llum: nos es tenia gens en ment aquesta cura pel medi ambient quan van planificar barris com aquest. Tot i que ressalten l'espai respectat entre blocs, els jardins que volten els edificis, plantats entre tots els veïns, i el parc, finalment aconseguit després de moltes demandes. Una imatge del barri, doncs, construïda per la gent que hi viu, o al menys salvat de la barbàrie. Associat durant anys a la marginalitat i la delinqüència, però ara reformat i familiaritzat.

▷ **Televisió Local de l'Hospitalet:**

A banda de totes aquestes produccions audiovisuals a les que apareix l'Hospitalet i que ajuden a configurar una imatge d'aquesta, més o menys encertada, el mitjà que imatges de la ciutat ha projectat cap a l'exterior és la televisió local de la ciutat. Tot i que no he tractat el tema dels informatius de televisió, vull dedicar un moment a fer un petit recorregut per la televisió local a l'Hospitalet, el seu naixement, els seus entrebancs i el punt en el que ara es troba. Si bé als inicis de les emissions aquestes només podien veure's dintre d'un recinte molt concret dins la ciutat, des de l'adaptació al digital aquestes imatges sobre i de l'Hospitalet es poden veure a molts altres indrets.

Les primers experiències de televisió local a l'Hospitalet van ser les festes majors de Bellvitge i Santa Eulàlia, els anys 1986 i 1987. Així doncs, quan encara no comptàvem amb una televisió local municipal a la ciutat, aquestes iniciatives començaren sent esporàdiques i puntuals.

Reprenent el relleu, el Grup de Visió Local, amb l'ajuda del Patronat Municipal de Comunicació de l'Ajuntament de l'Hospitalet, van emetre l'any 1990 de nou les festes majors locals, en aquest cas de la Florida i Collblanch-La Torrassa.

Televisió de l'Hospitalet, anteriorment anomenada Teleciutat LH, després d'aquestes iniciatives, començava a emetre el 6 de gener de 1991 de manera informal i sense una programació definida, amb voluntat de difondre esdeveniments culturals i polítics d'interès comú. Fins al 1992 van enregistrar més de 75 programes, alguns d'aquests, com les festes majors de la Florida al 1992, van ser emesos en directe. Van acabar la seva tasca per problemes de finançament, i la manca de recolzament econòmic de l'Ajuntament.

La televisió local a l'Hospitalet tal i com la coneixem avui, començà el seu recorregut a finals de l'any 2000. Des dels seus inicis tenia una clara voluntat informativa. La idea era generar blocs informatius que es poguessin anar repetint al llarg del dia per omplir la graella televisiva. Més tard, es configurà a base de blocs d'informació pròpia, combinats amb informació procedent de la Xarxa de Televisions Locals.

Com a televisió de servei, TV Hospitalet té una important presència de notícies relatives a l'Ajuntament, amb presència de tots els partits que hi tenen representació. Però la seva autèntica vocació és donar a conèixer allò que passa als diferents barris de la ciutat. El que fan les associacions, les escoles, els equips esportius,...

Aquesta televisió local, però, ha patit molts canvis al llarg de la seva trajectòria. Fins i tot, va desaparèixer durant més de 9 mesos l'any 2012. Des dels seus inicis, la plantilla de TV de l'Hospitalet depenia de productores externes, primer Ovídeo i en els darrers temps i fins al desembre de 2011 Lavínia. Abans del seu tancament, la plantilla de la televisió estava composada per una quarentena de treballadors. Per problemes pressupostaris, la televisió va romandre tancada des del 1 de gener de 2012 fins al 15 d'Octubre de 2012, moment en que van arribar a un acord per tornar a emetre, amb una programació i presència horària molt reduïda. A la tornada, la plantilla de redactors dels mitjans de comunicació locals de l'Hospitalet és compartida per tots ells -premsa, televisió i digital-. Formada per 26 persones, els continguts es preparen de maneja conjunta per estalviar personal.

La programació ha quedat reduïda a 2h diàries d'informatiu local, eliminant la resta de programes que anteriorment es produïen, desapareixent de la graella durant el cap de setmana i els dies festius per problemes de personal.

La voluntat de la televisió local sempre ha estat que aquesta fos plural, pel que fa a la representació de tots els barris, contribuint d'aquesta manera a donar una imatge unitària de ciutat, no mantenint la fragmentació per barris. Malauradament, la realitat és que barris com el Centre, Bellvitge o Santa Eulàlia ocupen bona part de l'espai dedicat a aquesta informació. No és senzill deixar de banda aquesta imatge de ciutat fragmentada tan present en el dia a dia de l'Hospitalet.

Es tracta de barris amb major moviment d'associacions i col·lectius, amb més claredat respecte als canals de difusió que ofereix la ciutat per les activitats i novetats que presenten i més donats a posar-los en funcionament. Barris amb més fonts d'informació que, a la llarga, es converteixen en barris amb major presència a la pantalla local.

Tot i que Televisió de l'Hospitalet és un mitjà de comunicació local, des de l'arribada del TDT i la digitalització de les ones, la recepció de la senyal s'estén a tot el Barcelonès i part del Baix Llobregat. A més, dintre de la Xarxa de Televisions Locals (XTVL) els intercanvis de notícies són freqüents: totes les emissores locals tenen limitacions per omplir i generar continguts diaris sobre el seu municipi.

Com deia, als inicis de TV de l'Hospitalet, la idea era fer blocs informatius. Aquesta manera de funcionar derivà més tard a un primer bloc d'informació pròpia, produïda per la pròpia televisió amb notícies sobre la ciutat, seguida d'un altre bloc amb notícies agafades de la Xarxa XTVL.

D'aquesta manera, les informacions sobre l'Hospitalet que la televisió local produeix, han traspassat barreres i reben fora de l'àmbit estrictament local de la ciutat. Barcelona i altres municipis propers geogràficament programen dins els seus blocs informatius alguna notícia o informació sobre la ciutat de l'Hospitalet quan els resulta interessant.

La imatges que des de la televisió local es dóna de l'Hospitalet segurament és més plural que a la resta de televisions. Però també més condicionada per una voluntat de “neteja d'imatge” de la ciutat. El repte està en trobar l'equilibri entre oferir informacions veraces i no contribuir en l'estigmatització de la gent i la ciutat.

CONCLUSIONS:

Després d'analitzar totes aquestes referències a creacions audiovisuals en les que apareix l'Hospitalet, podem extreure algunes conclusions:

- L'Hospitalet apareix com a escenari recurrent a la creació audiovisual, tant cinematogràfica com televisiva. Des dels anys 60 ha anat adquirint protagonisme i a partir dels 2000 la podem trobar cada cop més a vàries produccions cada any.
- L'Hospitalet s'està guanyant un lloc a la producció cinematogràfica a través d'un tracte favorable i unes molt bones condicions a l'hora d'acollir rodatges a la ciutat.
- La proximitat amb Barcelona ha facilitat aquest fet, però, alhora, dificulta que adquireixi identitat pròpia i encara està a la recerca d'aquesta identitat visual.
- L'escenari de la ciutat que més apareix a la producció audiovisual és el barri de Bellvitge. Aquest s'ha convertit en l'escenari predilecte de les barriades obreres i perifèriques, per la impactant imatge que projecta, però també per les facilitat a l'hora de filmar en aquesta zona. Bellvitge és encara avui el referent de tota la ciutat de l'Hospitalet i és molt difícil trobar altres barris a les filmacions, tant de ficció com de reportatges o documentals.
- Els estereotips dels anys 70 encara no s'han superat a l'hora de filmar la ciutat. *La industria del cine con su tarea centrada en la producción, distribución y consumo de paisajes fílmicos ha provocado una extensa difusión de estereotipos de lugar, en muchas ocasiones mediante la suplantación de los paisajes originales.* Els cineastes hospitalencs són els que fan un esforç més gran per trencar aquesta imatge i mostrar un Hospitalet més adequat al que és a l'actualitat.
- Tot i això, els canvis urbanístics ja han propiciat que es filmin nous espais de la ciutat que ofereixen imatges d'aquesta amb menys connotacions.
- Hi ha alguns espais especialment recurrents pel que fa als interiors naturals. El centre comercial La Farga i la sala de concerts Salamandra són dos exemples clars.
- La manca d'una catalogació correcta del material audiovisual tant a televisions com a filmoteques dificulta la recerca i caldria seguir investigant en les diferents àrees de la producció audiovisual per tal de configurar una filmografia sobre l'Hospitalet molt més complerta i actualitzada. Encara queda molt per dir sobre l'Hospitalet com a escenari audiovisual!

REFERÈNCIES AUDIOVISUALS

A continuació citaré les referències audiovisuals emprades per realitzar aquest treball. Si bé, pel que fa a la televisió podríem trobar infinitat de documents, tan sols enumeraré aquells que han tingut una rellevància de cara a formar part del corpus de cites del treball, i per tant, han estat analitzades:

Cinematogràfiques:

1941	Alma de Dios
	Director: Ignacio F. Iquino Guionista: Carlos Arniches, Aureliano Campa, Ignacio F. Iquino Productora: CIFESA Intèrprets: Amparo Rivelles, José Acuaviva, Matilde Artero, Juan Barajas. Durada: 74 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1967	El terrible de Chicago**
	Director: Juan Bosch Guionista: Ignacio F. Iquino Productora: IFI S.A. Intèrprets: Cassen, Pepa Ferrer, Monika Kolpek Durada: 88 min.
	Còpia a:
1968	La “mini”-tía
	Director: Ignacio F. Iquino Guionista: Ignacio F. Iquino Productora: IFISA Intèrprets: Mary Santpere, José Luis Carbonell, Maite Brik Durada: 97 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1968	De picos pardos a la ciudad
	Director: Ignacio F. Iquino Guionista: Ángel del Castillo Productora: IFISA Intèrprets: Kiko, Elena María Tejeiro, Ángel de Andrés, Mary Santpere Durada: 100 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1969	*Chico, chica, ¡boom!*
	Director: Juan Bosch Guionista:José Gallardo, Ignacio F. Iquino Productora: IFI S.A. Intèrprets: Bruno Lomas, Claudia Gravy, José Luis Carbonell Durada: 95 min.
	Còpia a:

1976	La nova cançó
	Director: Juan Bosch Guionista:José Gallardo, Ignacio F. Iquino Productora: IFI S.A. Intèrprets: Bruno Lomas, Claudia Gravy, José Luis Carbonell Durada: 95 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1977	Perros Callejeros
	Director: Jose Antonio de la Loma Guinista: Jose Antonio de la Loma Productora: Films Zodíaco Intèrprets: Víctor Petit, Frank Braña, Ángel Fernández Franco Durada: 103 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1977	El exhibidor
	Director: Fermí Marimon Guinista: Productora: Intèrprets: Ferran Casanovas, Manuel Cerro, Gabriel Colomer Durada:
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1980	Un millón por tu historia
	Director: Ignacio F. Iquino Guionista: Ignacio F. Iquino, Mario Caiano Productora: IFI S.A. Intèrprets: Paco Morán, Paca Gabaldón, Mary Santpere, Fernando Guillén Durada: 102 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1981	Dos pillos y pico
	Director: Ignacio F. Iquino Guionista: Ignacio F. Iquino Productora: IFISA Intèrprets: Paco Morán, Paca Gabaldón, Fernando Guillén Durada: 95 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1992	Los mares del sur
	Director: Manuel Esteban Guionista: Manuel Esteban, Gustavo Hernández, Manuel Vázquez Montalbán (novel·la) Productora: Cyrkfilms Intèrprets: Juan Luís Galiardo, Jean-Pierre Aumont, Silvia Tortosa Durada: 90 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*

1992	Cucarachas (Cràpules)
	Director: Toni Mora Guionista: Toni Mora, Dolores Payás Productora: Duffi Films Intèrprets: José Coronado, Silvia Munt, Pepe Rubianes, Mercè Lleixà Durada:
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
1992	La febre d'Or
	Director: Gonzalo Herralde Guinista: Guillem-Jordi Graells Productora: Intèrprets: Fernando Guillén, Rosa María Sardà, Àlex Casanovas Durada: 161 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2000	Nosotras
	Director: Judith Colell Guinista: Jordi Cadena, Isabel-Clara Simó (novel·la) Productora: PCM, Canal +, TVC Intèrprets: Mercedes Sampietro, Eulàlia Ramón, Eva Santolaria, Laura Conejero Durada: 89 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2001	Pau i el seu germà
	Director: Marc Recha Guinista: Marc Recha, Joaquim Jordà Productora: JBA productions, Canal + Intèrprets: David Selvas, Marieta Orozco, Alícia Orozco, Nathalie Boutefeu Durada: 112 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2001	Fausto 5.0
	Director: Àlex Ollé, Isidro Ortiz Guinista: Fernando León de Aranoa Productora: JBA productions, Canal + Intèrprets: Miguel Ángel Solà, Eduard Fernández, Najwa Nimri Durada: 93 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2002	Nos hacemos falta - Tilt
	Director: Juanjo Giménez Peña Guinista: Juanjo Giménez Peña, Miguel Ángel Baixaulí Productora: Astrolabio producciones, Salto del Eje producciones Intèrprets: Pepe Pereza, Vicente Gil, Ghamedi M'Baye Durada: 97 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*

2005	Tapas
	Director: José Corbacho, Juan Cruz Guinista: José Corbacho, Juan Cruz Productora: el Terrat, Filmax Intèrprets: Ángel de Andrés, Elvira Mínguez, Durada: 94 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2008	Cobardes
	Director: José Corbacho, Juan Cruz Guinista: José Corbacho, Juan Cruz Productora: el terrat, Filmax, Hospiwood Intèrprets: Elvira Mínguez, Lluís Homar, Eduardo Garé, Eduardo Espinilla Durada: 89 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2008	25 kilates
	Director: Patxi Amezcua Guinista: Patxi Amezcua Productora: Icónica S.A Intèrprets: Aida Folch, Francesc Garrido, Durada: 86 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2008	El truco del manco
	Director: Santiago A. Zannou Guinista: Diane Barnidet, Ivan Morales Productora: Intèrprets: el Langui, Ovono Candela Durada:
2008	La otra ciudad
	Director: Silvia Quer Guinista: Pablo Aranda, Ángeles González Sinde Productora: Europroducciones TV, Factotum Barcelona, TVC Intèrprets: Tristán Ulloa, Sergi Anguera, Aida Uset Durada: 88 min,
2009	Un instante preciso
	Director: Manuel Huerga Guinista: - Productora: Dama Films, Ovídeo Tv Intèrprets: Jorge Drexler Durada: 56 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2009	Introspective
	Director: Aram Garriga Guinista: Aram Garriga Productora: Zabrizkie Films

2009	Los condenados
	Director: Isaki Lacuesta Guinista: Isaki Lacuesta, Isa Campo Productora: Benecé Producciones, TVE, TVC Intèrprets: Bárbara Lennie, Daniel Fanego, Nazareno Casero Durada: 94 min.
	Còpia a: *Filmoteca de Catalunya*
2009	Learning
	Director: Andrés Villa Guinista: --- Productora: Estudiodecine
2010	Tres metros sobre el cielo
	Director: Fenando González Molina Guinista: Federico Moccia, Ramón Salazar Productora: Antena3 films Intèrprets: Mario Casas, María Valverde, Durada: 118 min.
2010	Esquivar y pegar
	Director: Adán Aliaga i Juanjo Giménez Guinista: Adán Aliaga i Juanjo Giménez Productora: Nadir Films Intèrprets: - Durada: 70 min.
	Còpia a: *filmin.com*
2010	Biutiful
	Director: Alejandro González Iñarritu Guinista: Alejandro González Iñarritu, Nicolás Giacobone Productora: Menageatroz, Mod Producciones, Focus Features Intèrprets: Javier Bardem, Eduard Fernández, Maricel Álvarez Durada: 148 min.
2010	De mayor quiero ser soldado
	Director: Christian Molina Guinista: Cuca Canals, Chesley Heymsfield Productora: Black Flag, Canonigo Films, Produzione Straordinaria Intèrprets: Fergus Riordan, Ben Temple, Andrew Tarbet Durada: 100 min.
2011	Mientras duermes
	Director: Jaume Balagueró Guinista: Alberto Marini Productora: Castelao Producciones, Coser y Cantar. Intèrprets: Luis Tosar, Marta Etura, Alberto San Juan, Durada: 102 min.

2011	Open 24 horas
	Director: Carles Torras Guinista: Carles Torras Productora: Zabriskie films Intèrprets: Amadís de Murga, Jose María Blanco, Judit Uriach, Fina Rius Durada: 70 min.
	Còpia a: *filmin.com*
2011?	Villorrio del Caudillo: paletos y cuchillos
	Director: Alberto Vivó Guinista: --- *Productora:* UACE
2012	The Pelayos
	Director: Eduard Cortés Guinista: Eduard Cortés, Piti Español Productora: Afrodita Audiovisual, Alea Docs & Films, Bausan Films Intèrprets: Daniel Brühl, Lluís Homar, Eduard Fernández, Vicente Romero Durada: 100 min.
2012	Tengo ganas de ti
	Director: Fenando González Molina Guinista: Federico Moccia, Ramón Salazar Productora: Antena3 films, Zeta Audiovisual Intèrprets: Mario Casas, María Valverde, Clara Lago Durada:
2013	Los últimos días
	Director: Álex Pastor, David Pastor Guinista: Álex Pastor, David Pastor Productora: Morena Films, Rebelión Terrestre, A3 Media Intèrprets: José Coronado, Quim Gutiérrez, Marta Etura, Leticia Dolera Durada:
2013	Desclassificats
	Director: Abel Folch, Joan Riedweg Guinista: Pere Riera (obra teatral) Productora: Animal Films, Focus, TVC Intèrprets: Emma Vilarasau, Toni Sevilla, Abel Folch Durada:
2013	Tres bodas de más
	Director: Javier Ruiz Caldera Guinista: Pablo Alén, Breixo Corral Productora: Antena 3 Films, Apaches Entertainment, Ciskul Intèrprets: María Botto, Inma Cuestas, Paco León, Quin Gutiérrez Durada:

Documentals i reportatges:

17-10-1955	NO-DO #667B	
06-02-1961	NO-DO #944B	
23-10-1967	NO-DO #1294A	
19-08-1968	NO-DO #1337A	
20-11-1972	NO-DO #1559A	

Televisives:

25-04-1984	Pobles de Catalunya *Títol del capítol:* L'Hospitalet de Llobregat *Nº capítol: 94* *Durada:* 11 min *Productora:* ICC, TVC	ID 1480745
20-03-1987	Trossos *Títol del capítol:* El futur cultural de la Catalunya de la perifèria *Durada:* *Productora:* TVC,	ID 367429
08-03-1996	Som i serem *Títol del capítol:* L'Hospitalet de Llobregat *Durada: 4*5min *Productora:* Sargantana Voladora, TVC	ID 2045960
20-08-2003	Comarques.Doc *Títol del capítol:* Barcelonès *Nº capítol:* 41 *Durada:* 25min *Productora:* Aurea Documentary, TVC	ID 69565
11-03-2005	Making Off de la sèrie El cor de la Ciutat *Durada:* 20min *Productora:* TVC	ID 2108760
05-01-2006	Cavalcada de Reis *Títol del capítol:* Barcelonès *Nº capítol: 11* *Durada:* 1 hora 9 min *Productora:* TVC	ID 1176386
23-09-2009	Comando actualidad *Títol del capítol:* Dime dónde vives *Durada*: 1 hora *Productora*: TVE	
17-02-2012	Escarabajo verde *Títol del capítol:* Historias de barrio *Durada:* 24 min *Productora:* TVE Catalunyna	

5. BIBLIOGRAFIA

- Balló, Jordi; Espelt, Ramon; Lorente, Joan. *Cinema Català (1975-1986)*. Barcelona: Columna Edicions, 1990.

- Barber, Stephen. *Ciudades proyectadas: cine y espacio urbano*.

- Bonet i Mojita, Lluis; Anfosso, Carme (Coord.). *Barcelona, ciutat de cinema.* Dins *Quadern central* nº6. Barcelona: Barcelona, Metrópolis mediterrania. Revista Trimestral de l'Ajuntament de Barcelona.

- *Catálogo del cine español* (per anys, de 1951 a 2012).

- Comas, Àngel. *Ignacio F. Iquino, hombre de cine*. Barcelona: Laertes, 2003

- Dalmau, Rafael; Galera, Albert. *Ciudades del cine.* Moià (Barcelona): Raima Edicions, 2007.

- De España, Rafaél; Juan i Babot, Salvador. *Balcázar Producciones Cinematográficas, más allá de Esplugas City.* Libros Film-Historia; 6). Barcelona: Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, 2005.

- Ferrer Sales, Carles. *L'Hospitalet: Més realitat que ficció*. Hospitalet: Beques l'Hospitalet 2009, 2010

- García de Dueñas, Jesús; Gorostiza, Jorge (Coord.). *Los estudios cinematográficos españoles. En Cuadernos de la Academia, nº10*. Madrid: Academia de las Artes y las Ciencias Cinematográficas de España, 2001.

- Gonzáles, Palmira; Cánovas, Joaquín T. *Catálogo del cine español. Películas de ficción (1921-1930)*. Madrid: Filmoteca Españols, ICAA, Ministerio de Cultura, 1993.

- *Guia de producció audiovisual.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona – ICUB, Generalitat de Catalunya – ICIC, Barcelona – Catalunya film commission, 2009.

- Heinink, Juan B.; Vallejo, Alfonso C. *Catálogo del cine español. Films de ficción (1931-1940)*. Madrid: Filmoteca Española, ICAA, Ministerio de Cultura, 2009.

- *Història de l'Hospitalet. Una síntesi del passat com a eina de futur*. Hospitalet: Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 1997

- Hueso, Ángel Luís. *Catálogo del cine español. Películas de ficción (1941-1940)*. Madrid: Filmoteca Española, ICAA, Ministerio de Cultura, 1998.

- Ibánez, Juan Carlos; Anania, Francesca. *Memoria histórica e identidad en cine y televisión.* Zamora: Comunicación Social Ediciones y Publicaciones, 2010.

- Martí, Jordi. *Les ciutats i el cine*. Palma: Edicions Documenta Balears, 2009.

- Parramon, Clara Carme. *Similituds i diferències. La immigració dels anys 60 a l'Hospialet.* Hospitalet: Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 2000.

- Prado, Emili; de Moragas, Miquel. *Televisiones locales. Tipología y aportaciones de la experiencia catalana.* Barcelona: Col·legi de preiodistes de Catalunya, 1991.

- *Secuencias. Revista de historia del cine, nº13.* Madrid: Entimema, Asociación Cultural Animatógrafo – ICE i Universidad Autónoma de Madrid, 2001.

- *Secuencias. Revista de historia del cine, nº31.* Madrid: Maia Ediciones i Universidad Autónoma de Madrid, 2010.

- Toril, Núria; Garcés, Òscar. *El cinema a l'Hospitalet. De l'espectacle de fira a la multisala (1907-1996). dins Quaderns d'estudi 13-14*. Hospitalet: Centre d'Estudis de l'Hospitalet, 1996.

- Torres-Pou, Joan; Juan-Navarro, Santiago (Eds.). *La ciudad en la literatura y el cine*. Barcelona: PPU, 2009.